

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΘ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19. — Τηλ. 227-689 | 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962 | ΑΡΙΘ. 23

ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ

Ἡ σπουδάζουσα νεότης μας εὐρίσκεται καὶ πάλιν ἐν ἀναταραχῇ καὶ ἀπειλεῖ μαχητικὴν συνέχισιν τοῦ ἀγῶνός της, ζητοῦσα ἀναμόρφωσιν τῆς Παιδείας, καὶ τὴν διάθεσιν γενναιοτέρων πιστώσεων ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Καὶ τὸ αἴτημά της, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι καὶ δίκαιον εἶναι καὶ συμπαθές. Διότι, ὡς ἀνεκοινώθη προσφάτως, ὁ ἀριθμὸς τῶν τελείως ἀναλφαβήτων εἰς τὴν χώραν μας ἀνέρχεται εἰς ἓνα ἑκατομμύριον καὶ διακοσίας χιλιάδας. Ἀριθμὸς ὑπερβολικὸς, καὶ πιστοποιῶν ἀνησυχητικὴν καὶ ὅλως ἀπαράδεκτον καὶ ἀδικαιολόγητον πνευματικὴν καθυστέρησιν.

*

Διότι ἔπειτα ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος σχεδὸν αἰῶνος ἐλεύθερον βίον ἐμφανίζομεθα, ὡς μὴ ὄφελεν, ὡς ἵππος ἀτροφικὸς καὶ μὴ δυνάμενος, ἐξ ἀδυναμίας, ὄχι ἀπλῶς νὰ συνδρομήσῃ μὲ τὸν πυρετικὸν ρυθμὸν πορείας τῆς συγχρόνου ζωῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ βαδίσῃ σταθερῶς. Καὶ τοῦτο, ἐνῶ περὶ ἡμᾶς λαοὶ ποὺ στεροῦνται τῆς ἰδικῆς μας ὑψηλῆς πνευματικῆς παραδόσεως, πραγματοποιοῦν ἄλματα προόδου καὶ εὐημερίας. Καὶ καυχώμενοι διὰ τοῦτο, πιστεύουν ὅτι ἀπέκτησαν ὑπεροχὴν καὶ εὐγένειαν· καὶ φθάνουν μέχρι τῆς ἀπονοίας, νοθεύοντες ἀσυστόλως τὴν ἱστορίαν, νὰ προβάλλουν ἀξιώσεις ἰταμάς, καὶ νὰ ἐμφανίζουν ὡς τίτλους ἰδικούς των, τὴν Ἑλληνικὴν ἀκτινοβολίαν καὶ εὐκλειαν!

*

Καιρὸς δὲ εἶναι, νομίζομεν, νὰ μεταβλη-

θοῦν ριζικῶς αἱ ἀντιλήψεις τῶν ἀρμοδίων, καὶ νὰ δοθῇ ἐντελῶς πρωτεύουσα σημασία εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ποῦ ἔχει ἐγκαταλειφθῆ εἰς χρονίαν καὶ μαρασμώδη οἰκονομικὴν καχεξίαν. Διότι, εἶναι περιττὸν νὰ τονισθῇ, ὅτι ἀποβαίνει ἀδύνατος πᾶσα δομὴ, χωρὶς ὑγιᾶ καὶ ἰσχυρὰν θεμελίωσιν. Καὶ διότι ἀρχὴ πάσης προόδου εἶναι ὁ φωτισμὸς τοῦ πνεύματος καὶ ἡ ἐμπέδωσις τῆς ἀρετῆς εἰς τὰς συνειδήσεις.

Μόνον οὕτω κατανικᾶται ἡ στενότης τῶν ἀντιλήψεων· μετουσιώνεται εἰς ἐλευθερίαν ἡ δουλεία εἰς τὰ πάθη καὶ τὰ ἐνστικτα· καὶ πληροῦνται αἱ ψυχαὶ ἀπὸ πνοὴν δημιουργικότητος καὶ ἀπὸ αἰσιδόξους ἐλπίδας. Καὶ ἀλλοίμονον εἰς τοὺς λαοὺς, ποὺ περιορίζουν τοὺς πνευματικούς των ὀρίζοντας, καὶ ποὺ παραμένουν ἄπτεροι καὶ χωρὶς ἀνωτέρας ἐφέσεις καὶ νοσταλγίας. Ὡς μοιραία συνέπεια θὰ ὑπάρξῃ, τὸ νὰ πληθύνωνται αἱ ἔρημοι ψυχαί. Καὶ νὰ βυθίζωνται οὗτοι, ὄλοεν καὶ βαθύτερον, εἰς τὸ τέλμα τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς ἀκηδίας· χωρὶς νὰ δύνανται νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφήν, μὲ τὸν πύρινον στρόβιλον τῶν ἀντιμαχομένων γύρω τους δυνάμεων.

*

Ἡγετικὴ ὑπῆρξε πάντοτε ἡ φυλὴ μας· διότι εἶχε βιώματα ἱερά καὶ διότι ἐπίστευεν εἰς «νόμους ὑπίποδας» καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Καὶ ὄχι μὲ τρόπον θολὸν καὶ συγκεχυμένον, ἀλλὰ μὲ σταθερότητα καὶ μὲ ἀφοσίωσιν ἀπέραντον, ποὺ εὐχαρίστως ἀπεδέχετο πᾶσαν θυσίαν, χάριν τοῦ ἠθικοῦ χρέους. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπέβη ἡ γῆ μας αὐτὴ ἡ ἀμετακίνητος

παλαιστρα τῶν εὐγενεστέρων ἰδεωδῶν, καὶ αἱ Θερμοπύλαι τῆς Οἰκουμένης, ποὺ ἀνέκοψαν τὰ λασπερὰ βήματα κάθε βαρβάρου. Καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν, ποὺ τὸ χάος καὶ ὁ ζόφος τῆς ἠθικῆς ἀναρχίας ἐκάλυπτε τὸν κόσμον, ἡμεῖς ἠνοιξαμεν τοὺς δρόμους πρὸς τὸ φῶς· καὶ ἡμεῖς ἐβοηθήσαμεν τὸ πνεῦμα νὰ λυτρωθῇ, καὶ νὰ βαδίση πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

*

Ἀπροσμέτρητοι ἀληθῶς εἶναι αἱ ψυχικαὶ καὶ αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις τοῦ λαοῦ μας, διὰ τῶν ὁποίων, πνευματώσας τὴν ὕλην καὶ ἀντιπαρερχόμενος ἐκάστοτε τῆς Σειρήνας, ἐπηδαλιούχησεν ἀβλαβῆ τὴν Ἀργὴ τῆς Ἑλλάδος μας, μέσα εἰς τὰ καταλυτικὰ κύματα τοῦ χρόνου.

Δυστυχῶς ὁμως, κατὰ τοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς, καὶ εἰς μίαν ἀγχώδη προσπάθειαν νὰ ὑπερβάλωμεν τὰς ὑλικὰς μας ἀνάγκας, ἐλησημονήσαμεν πολὺ, πάρα πολὺ, τὸ Πνεῦμα· καὶ χαλαραὶ καὶ ἄστονοι πνέουν γύρω μας αἱ ζωοπάροχοι αὔραι τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μας Παραδόσεως. Καὶ λησημονοῦμεν, ὄχι μόνον ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι τεράστιος παράγων ἀτομικῆς ἡμερώσεως καὶ ὁμαδικῆς γαληνεύσεως· ἀλλὰ καὶ ὅτι διὰ τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας περιεσώθημεν ὡς Φυλὴ καὶ ὑφιστάμεθα ὡς Κράτος.

*

Καὶ ἀλλοίμονον, ἂν σιγήσουν τὰ σημαντρά τῶν ναῶν μας, καὶ ἂν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας παύσῃ νὰ συντάσῃ τὰς ἠθικὰς δυνάμεις τοῦ λαοῦ μας, νὰ ἱεραρχοποιῇ τὴν ζωὴν μας, καὶ νὰ ὀδηγῇ τὸν λαόν μας ἔξω ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς καὶ ἀπαισίους Λαβυρίνθους, ποὺ ἐνεδρεῦει ὁ Μινώταυρος τῆς ὑλομανίας καὶ τῆς ἀπιστίας.

Ἄς μὴ λησημονῶμεν δὲ ποτὲ-ὅπως καὶ ἄλλοτε εἶπομεν—ὅτι λάμπουν ἀναστλιβθέντα καὶ προσφάτως τὰ Ἐθνικὰ εὔσημα τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ὅτι ἐκατοντάδες σεμνῶν καὶ πτωχῶν λειτουργῶν τῆς ἐσφαγιάσθησαν, προμαχοῦντες τῶν

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀριθ. { Πρωτ. 2970
Διεκπ. 1174

Ἀθήνησι τῆ 17-11-62

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1216

Πρὸς

Τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸν σημαντικὸν ρόλον, τὸν ὁποῖον διαδραματίζουν τὰ θεάματα γενικῶς καὶ εἰδικώτερον ὁ κληματογράφος, διὰ τὴν ἀρωγὴν τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καὶ μάλιστα τῆς νεότητος, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπευθυνθῇ σήμερον πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς Ἑλληνικὸν λαόν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Ἐὰν ἐρωτήσῃ τις τοὺς παρακολουθοῦντας τὸν κληματογράφον διατὶ πηγαῖνον, θὰ λάβῃ χωρὶς δυσκολίαν τὴν ἀπάντησιν: «Γιὰ ἓνα ξεκούρασμα καὶ μία ψυχαγωγία». Καὶ εἶναι ἀληθὲς αὐτὸ, διότι εἶναι στατιστικῶς ἐξηκριβωμένον ὅτι μόλις 10^ο / 10 ἐκ τῶν θεατῶν ἐνδιαφέρονται διὰ τὸν κληματογράφον ὡς τέχνην. Οὐδεὶς βεβαίως ἀρνεῖται τὴν ἀνάγκην τῆς ψυχαγωγίας εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Ὁ κόπος τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ ἡ ὑπερέντασις ἐκ τῶν συνθηκῶν ἐργασίας καὶ διαβιώσεως καθιστοῦν ἀναγκαίαν τὴν τὴν χαλάρωσιν τῆς ἐντάσεως, ἣτις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀπαραιτήτου ὑποῦς ψυχαγωγίας. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ πατέρες τῆς ἐρήμου, παρὰ τὴν ἀσθηρότητα τῆς προσωπικῆς τῶν ζωῆς, τονίζουν «ὅτι χρὴ συγκαταβαίνειν τοῖς ἀδελφοῖς» καὶ ὅτι ὅπως εἰς τὸ τόξον τοῦ κληματοῦ εἶναι ἀναγκαῖα ἡ χαλάρωσις τῆς νευρῶς παρομοίως πρέπει νὰ συμβαίη καὶ μετὰ τὴν ἐντασιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ πιστοῦ (Γεροντικόν).

Τὸ σύγχρονον ὁμως θέαμα καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁ κληματογράφος ἀποτελοῦν ψυχαγωγίαν ὑγιᾶ ἢ ὁποῖα ἀνακουφίζει τὸν ἄνθρωπον ἢ μήπως τὸ ἐναντίον συμβαίνει; Ἡ ἀπάντησις τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ προκαλεῖ θλίψιν, διότι εἶναι σχεδὸν διὰ τὸ σύνολον τῆς κληματογραφικῆς παραγωγῆς ἀρνητικῆ. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι, ἐπὶ συνόλον 430 ταινιῶν αἱ ὁποῖαι προεβλήθησαν κατὰ τὴν χει-

ιερῶν καὶ ὁσίων καὶ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν.

Τὸ νὰ τοὺς ἀρνούμεθα δὲ τὰ στοιχειώδη μέσα τῆς συντηρήσεώς των δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἀπαράδεκτον ἀδικίαν, προκαλοῦσαν τὸ ἄγχος καὶ τὴν ἀγωνίαν των, ἀλλ' ὅπως σαφέστατα ὑπεγράμμισεν ἡ ἀγία μας Σύνοδος καὶ «κί ν δ υ ν ο ν Ἑθνικόν, ὅστις βεβαιωμένως θ' ἀνακύψῃ».

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

μερινήν περίοδον 1961-62 εις τούς κεντρικούς 'Αθηναϊκούς κινηματογράφους, αἱ 329 καὶ πλέον ἐξ αὐτῶν ἦσαν «ἀκατάλληλοι», κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς κρίσεως, ἣτις ἐπιτελεῖ ἔργον σημαντικόν, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν κρίνει μὲ ὄσπην ἀσπιρότητα θὰ ἦτο ἐπιθυμητόν. Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἀναμασοῦν αἱ ταινίαι, αἱ ὁποῖαι κατακλύζον τὰς πόλεις καὶ τὰ χωριά τῆς πατρίδος μας, ἀντλοῦνται ἀπὸ τὴν περιοχὴν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς ἠθικῆς ρυπαρότητος, ὡς εἶναι τὸ περιεχόμενον τῆς ἀνωρωπίνης ζωῆς ἐξαντλεῖται εἰς τὸν βοῦροκον. «Ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει διακεκριμένος δημοσιογράφος καὶ κοινωνιολόγος «τὰ 800 | ο τῶν προβαλλομένων ἔργων περιστρέφονται περὶ τὰ θέματα αὐτά.» Κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν τῆς τερραστίας ἀναπτύξεως τοῦ κινηματογράφου, παρατηρεῖται σταθερὰ προτίμησις πρὸς ὀλονὲν νοσηροτέρας, συγκλονιστικότερας καὶ αἰσθησιακωτέρας ἐκμεταλλεύσεις τῶν θεμάτων αὐτῶν».

Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν νὰ ὀμιλῶμεν περὶ ψυχαγωγίας ὅταν ἔχωμεν ἐνώπιόν μας τὴν χρυδαϊότητα καὶ τὴν λάσπην ἐκτοξευομένην ἐναντίον ψυχῶν «ἵππερ ὢν Χριστὸς ἀπέθανεν»; Θὰ ἦτο ὄλωσ περιττὸν νὰ προσθέσωμεν τι ἐπὶ τοῦ σημείου τῆς ποιότητος τῶν πλείστων ταινιῶν, διότι κραυγάζει ἡ πραγματικότης. Τοῦτο μόνον λέγομεν: εἴαν ὑποθεθῆ ὅτι ὁ Ἱστορικός τοῦ μέλλοντος θὰ ἤθελε νὰ ἀντλήσῃ στοιχεῖα διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἐποχῆς μας μόνον ἀπὸ τὰς σελίδας τῶν ἐφημερίδων, αἱ ὁποῖαι περιέχουν τὰς κινηματογραφικὰς διαφημίσεις, ἀδιστακτως θὰ ἐπιτιφὸρει τὴν ἐργασίαν του διὰ τοῦ Γραφικοῦ «Ὁδὸ μὴ ἐγκαταμείνει τὸ πνεῦμα μου ἐν αὐτοῖς διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας».

Χρησιμοποιοῦμεν τὴν ἡλίαν αὐτὴν γλώσσαν διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ συγχρόνου κινηματογράφου. Ἐὰν ἠθέλομεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὴν ἐγκύκλιον αὐτὴν τὸ πλῆθος τῶν κρίσεων τῶν ψυχολόγων, παιδαγωγῶν, ἐγκληματολόγων, κοινωνιολόγων καὶ δημοσιογράφων ποὺ ἐξετάζουν τὸ θέμα ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς σκοπιᾶς του ἑκαστος, θὰ ἐγένετο ἔτι περισσότερον φανερόν ὅτι ὁ κινηματογράφος εἶναι «σχολεῖον τοῦ ἐγκλήματος καὶ παράγων διαφθορᾶς τῆς κοινωνίας καὶ ἰδιαίτερος τῆς νεολαίας».

Ὁ κινηματογράφος δὲν εἶναι ἡ ἀκίνδυνος ψυχαγωγία, ἀλλὰ ὁ κακὸς παιδαγωγὸς τῶν μαζῶν. Κατορθώνει νὰ ἐπηρεάξῃ καὶ διαμορφώῃ τὰς μάζας ἀσυγκρίτως περισσότερον ἀπὸ τὸν προφορικὸν λόγον καὶ τὸ ἔντυπον καὶ πᾶν ἄλλο μέσον διαφωτίσεως, διότι διεγείρει τὸν συναισθηματικὸν κόσμον, ἰδιαίτερος τοῦ νέου, καὶ ἐξάπτει τὴν φαντασίαν. Χρησιμοποιεῖ ὄλα τὰ τεχνάσματα τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ ἤχου καὶ ἐπιτυγχάνει νὰ δημιουργῆ τοιοῦτον βαθμὸν συναισθηματικῆς συμμετοχῆς τοῦ θεατοῦ, ὥστε νὰ βυθίζεται οὗτος ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἔργου καὶ νὰ ταυτίξῃ τὸν ἑαυτὸν του μὲ τοὺς ἥρωας αὐτοῦ. Ἡ ὑποβλητικὴ δύναμις του ἐπὶ τῶν νέων εἶναι μεγαλυτέρα, διότι οἱ νέοι, λόγω τῆς ἀπειρίας των, ἀντιμε-

τωπίζουσι ἄνευ κριτικῆς τὰ προβαλλόμενα καὶ περιορίζονται εἰς ψυχικὴν διάθεσιν ἀκρως δεκτικὴν οἰασθῆποτε ιδέας».

Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς πραγματικότητος καλοῦμεν τὸν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαὸν νὰ λάβῃ τὴν πρόεπουσαι θέσιν ὥστε ἡμέρα τῆ ἡμέρα νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ἐξογίανσις τοῦ θεάματος.

Καλοῦμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν νὰ ἀντισταθῆ εἰς τὸν ἀδιστακτον αὐτὸν μαστιγωτῆν τῶν αἰσθήσεων, ὁ ὁποῖος ναρκωθετεῖ ἀνὰ πᾶν βῆμα τὴν οἰκογένειαν, τὴν νεότητα, τὴν νεότητα τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν ὀνείρων μας, καθὼς καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὴν τιμιότητα, τὴν φιλαλληλίαν καὶ ὄλας τὰς ἀξίας αἱ ὁποῖαι θεμελιώνουσι τὸν πολιτισμὸν μας.

Καλοῦμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν νὰ ἀποδείξῃ εἰς ὄσους τοῦ προσφέρουσι τὸ θέαμα τῆς ποιότητος αὐτῆς, ὅτι δὲν εἶναι ὁ σύγχρονος Ἑλληὴν ὀλισθητῆς, σαρκολάτρης, ξένος πρὸς τὰ ὑψηλὰ ἰδανικὰ ποὺ τὸν ἐγαλούχησαν διὰ μέσον τῶν αἰώνων.

Ἐὰν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀντιληφθῆ ὅτι ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του στάσει ἐξαοτάται ἡ ἐξογίανσις τοῦ θεάματος δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ ἐπιτευχθῆ τοῦτο. Σήμερον ἡ ἀπαράδεκτος κατάστασις συντηρεῖται μὲ τὰ χρήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Μὴ παρακολουθῆτε λοιπὸν τὸ κακὸν θέαμα. Μὴ γίνεσθε σιωπηλοὶ ὑποστηρικταὶ ἐνὸς ἐγκλήματος. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ συστηματικὴ ἀποχὴ ἐκ τοῦ κακοῦ θεάματος ἀποτελεῖ τὸν μόνον τρόπον ἀμύνης κατὰ τῆς ἐφόδου τῆς διαφθορᾶς. Τὸ ἰσχυροτέρον μέσον ἀγωγῆς κατήχησεν ἀντικείμενον ἐμπορικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Ὅταν ὁ λαὸς διὰ τῆς στάσεώς του ἀποδεικνύῃ ὅτι ἀγοράζει τὰ καλλίτερα εἶδη ἐκ τοῦ ἐμπορεύματος αὐτοῦ τότε ἀσφαλῶς ἡ προσφορὰ θὰ βελτιωθῆ.

Στροφόμενοι τέλος πρὸς τοὺς Ἑλληνας εἰσαγωγεῖς, παραγωγούς, σκηνοθέτας καὶ λοιποὺς παράγοντας τοῦ κινηματογράφου, οἱ ὁποῖοι τυγχάνουσι καὶ αὐτοὶ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ Ὁρθόδοξου πληρώματος τῆς, παρακαλοῦμεν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ σταυρωθέντος Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ ἀκούσουσι τὴν Ἐκκλησίαν μας διὰ μίαν συνειδητὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ποιοτικὴν ἄνοδον, ἀπὸ ἀπόφραως περιεχομένου, τῆς κινηματογραφικῆς των δραστηριότητος.

Δὲν σᾶς ζητοῦμεν νὰ γίνετε οἱ ἀπὸ τῆς ὀθόνης ἱεροκήρυκες. Ζητοῦμεν ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ἀρηθῆτε, τὸν ἀπόλυτον καὶ καθ' ὄλην τὴν γραμμὴν σεβασμὸν τῶν ἀξιών τοῦ Πνεύματος. Ἀναλογισθῆτε τὰς ἐθθόνας σας καὶ τοῦ μέλλοντος. Ἀναλογισθῆτε τὰς ἐθθόνας σας διὰ τὴν νέαν γενεάν ἡ ὁποῖα ἐρχεται εἰς τὸ προσκῆριον τῆς ζωῆς, καὶ ἀφήσατε τὴν φωνὴν τῆς συνειδησεώς σας νὰ ἀκουσθῆ εἰς τὸ ἔργον σας.

Ἀποπέμεθα βαθέως, ἀλλὰ δὲν δισταζόμεν νὰ σᾶς εἴπωμεν καθαρά, ὅτι σήμερον κατὰ μέγα μέρος γίνεσθε καταστροφεῖς τοῦ πολιτισμοῦ. Σᾶς ζητοῦμεν

Ο ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Γ'.

*Υπὲρ τοὺς ἄλλους λοιπὸν οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι μέσα εἰς τὸ ὑλιστικὸν καὶ φυσιολατρικὸν πλαίσιον τῆς φιλοσοφίας των, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸν τρίτον αἰῶνα π.Χ. ἰδρυσεν ὁ Ζήνων (335-263) καὶ διέδωσε διὰ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ἑλληνικῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν, κατέστησαν τὴν ὑλιστικὴν θεολογίαν των καὶ τὴν ἠθικὴν των, ὑποτυπωτικὴν τῆς ἀληθοῦς θεολογίας καὶ ἠθικῆς, τῶν ὁποίων πηγὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθεῖσα ἐν τῷ κόσμῳ Ἀλήθεια. Εὐλόγως δὲ οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀναλύοντες κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τὰ δόγματα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἠθικῆς, ἠκολούθουν μὲν τὴν στωϊκὴν φιλοσοφίαν μετεβάπτιζον ὅμως αὐτὴν καὶ κατελάμπρυνον τὰς περὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου δοξασίας των μὲ τὴν αἴγλην τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας.

Οἱ Στωϊκοὶ λοιπὸν ἐπίστευον εἰς δύο νόμους: εἰς τὸν νόμον τῆς φύσεως, ὁ ὁποῖος ἦτο κατ' αὐτοὺς ἡ διέπουσα τὸ σύμπαν ὑπερτάτη Αἰτία, καὶ εἰς τὸν νόμον τῆς συνειδήσεως, ὁ ὁποῖος ἐκ τοῦ ἀπολύτου νόμου τῆς φύσεως ἐλάμβανε καὶ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν του. Ὁ θεὸς τῶν Στωϊκῶν ἔζη ἐν τῇ φύσει, ὡς πανσθενουργὸς ἐνέργεια, ἡ ὁποία τὰ πάντα ἐδημιούργησε κατὰ λόγον. Διὰ τοῦτο καὶ ὠνόμασαν τὴν θεϊκὴν αὐτὴν δύναμιν Λόγον. Μετεχειρίσθησαν δηλαδὴ τὸν ὀνοματικὸν ὄρον, πού ἐχρησιμοποίησε πρῶτος, καθὼς εἶδομεν, ὁ Ἡράκλειτος τὸν πέμπτον αἰῶνα, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἁρμονίαν καὶ τάξιν τοῦ σύμπαντος, εἰς τὸ ὁποῖον τὰ πάντα εἶναι πεποιημένα κατὰ λόγον. Ἐπομένως αὐτὸς εἶναι ἡ ὑπερτάτη δημιουργικὴ Αἰτία, καὶ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο δυνατόν παρὰ νὰ εἶναι ὑποστατικὸς «Νοῦς» διασκεπτόμενος ἐν σοφίᾳ καὶ παντοδυναμίᾳ.

Αὐτὴν λοιπὸν τὴν θεολογικὴν ἀρχὴν τοῦ Λόγου ἐξελαίκευσαν οἱ Στωϊκοὶ καὶ τὸν ἀνεκήρυξαν θεὸν

νὰ γίνετε οἰκοδόμοι τοῦ πολιτισμοῦ, διότι ἠμπορεῖτε.

- † Ὁ Ἀθηναῖος Χρυσόστομος, Πρόεδρος.
- † Ὁ Καλαβρότων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος.
- † Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος.
- † Ὁ Ζακύνθου Ἀλέξιος
- † Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Κυπριανὸς
- † Ὁ Ἐλασσῶνος Ἰάκωβος
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος.
- † Ὁ Μηθύμνης Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Διδυμοτείχου & Ὁρρεσιάδος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
- † Ὁ Καστορίας Δωρόθεος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλίππαϊος

τῆς φύσεως, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος, ὡς δημιουργημά του καὶ αὐτὸς, ὀφείλει ἀπόλυτον ὑποταγὴν. Ἡ ὑποταγὴ αὐτὴ διὰ τοὺς Στωϊκοὺς ἀποτελεῖ φυσικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἀνθρώπου νὰ φθάσῃ τὰς τελειότητας τοῦ ὑπερτάτου Λόγου. Ἡ συνειδήσις, καθὼς ἔλεγον, εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία συνιστᾷ εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ συμμορφώνεται πρὸς τὸν νόμον τῆς φύσεως, καὶ νὰ ζῇ ὡς δίκαιος καὶ ἐνάρετος, ἄλλως θεωρεῖται οὗτος ἀδίκος καὶ ἁμαρτωλός. Ἐκεῖνος πού ἔζη κατὰ φύσιν ἦτο ὁ ἐνάρετος, ὁ ὁποῖος γνωρίζων πῶς νὰ ἐκτελῇ πᾶν ὄτι ἐπιβάλλει ὁ νόμος τῆς φύσεως, ἐλογίζετο καὶ σοφός.

Καθῆκον λοιπὸν ἐθεωρεῖτο τὸ κατὰ φύσιν ζῆν, διὰ δὲ τοῦ τρόπου τούτου ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος νὰ φθάσῃ τὴν ὑψίστην φυσικὴν τελειότητα τοῦ ὑπερτάτου Λόγου. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς τελειότητος αὐτῆς δὲν ὑπῆρχε κώλυμα διὰ τὸν συνετὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἐρρῦθμιζε τὴν ζωὴν του κατὰ λόγον. Τὰς φυσικὰς ἀρετὰς καὶ τὰ φυσικὰ καθήκοντα ὠνόμαζον κατορθώματα, καὶ ἔλεγον, «κατορθώματα πάνθ' ὅσα κατὰ λόγον πράσσεται. Πᾶν τὸ παρὰ τὸν λόγον τὸν ὀρθόν, τοῦτο ἁμαρτία ἐστίν». Ὅσοι λοιπὸν ἔζων βίον παράλογον, παρὰ φύσιν δηλαδὴ, ἐθεωροῦντο ἁμαρτωλοί.

Καὶ τοῦτο ἀκόμη ἂς ἀναφέρωμεν, ὅτι οἱ Στωϊκοὶ τὸν φυσικὸν νόμον, τὸν Λόγον, τὸν προσωνόμαζον καὶ δαίμονα, καθὼς ὁ Σωκράτης ἀπεκάλει δαιμόνιον τὴν ἐσωτερικὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του. Ἡ δὲ ἠθικὴ — ἂς εἴπωμεν, ἀρχὴ τῶν Στωϊκῶν διευτυπώ-νετο διὰ τοῦ ἐξῆς φιλοσοφικοῦ των δόγματος, «εὐδαιμονίας ἀπολαμβάνομεν μόνον ὅταν ἀκολουθῶμεν τῷ ἐν ἡμῖν δαίμονι, συγγενεῖ τε ὄντι καὶ τὴν ὁμοίαν φύσιν ἔχοντι τῷ τὸν ὅλον τὸν κόσμον διοικούντι», καὶ ἐπανελάμβανον λέγοντες ὅτι «ἢ πρὸς τὸν Λόγον ἀπειθεῖα ἁμαρτίας ἐστὶ γεννητικὴ.» Ὁ ἀπειθεὶς πρὸς τὸν Λόγον, ἦτο ὁ ἄνθρωπος τῶν παθῶν, ὁ διεφθαρμένος, ὁ ὁποῖος κατεπάτει περιφρονῶν τὸς νόμους τῆς φύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπίστευον οἱ Στωϊκοὶ λέγοντες, «ὅταν πάντα πράττεται κατὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ παρ' ἐκάστῳ δαίμονος, πρὸς τὴν τοῦ ὅλου διοικητοῦ βούλησιν... ὅταν οὐδὲν ποιοῦμεν, ὃν ἀπαγορεύει ὁ ὀρθὸς λόγος», τότε ἀπολαύομεν εὐδαιμονίας.

Κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς, ὑπερεπλεόναζεν ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἔλεγον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος «διὰ κακίας πορεύεται πάντα τὸν χρόνον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον... οἱ μὲν ὑπὲρ δόξης σπουδῆν ἔχοντες, οἱ δὲ ἐπὶ κέρδη τετραμμένοι οὐδενὶ κόσμῳ (ἀσυστόλως δηλαδὴ), ἄλλοι εἰς ἄνεσιν καὶ σώματος ἡδέα ἔργα.» Αἱ βάσεις λοιπὸν περὶ ἠθικότητος καὶ περὶ ἀνηθικότητος τῶν Στωϊκῶν, παρ' ὅτι ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς φυσιολατρίας καὶ ἐστεροῦντο διὰ τοῦτο ἠθικοῦ—ἐν κυριολεξίᾳ χαρακτήρος, ἀπετέλεσαν, ἐν τούτοις, ὑποτύπωσιν ἀξιόλογον, καθὼς εἴπομεν, τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς.

Ὅσα ἀνεφέραμεν μέχρι τοῦδε, ἀποτελοῦν ἱστο-

ΜΙΑ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΧΑΡΙΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Η ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ Η ΛΥΤΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Εἰς ἓνα περιοδικὸν πρὸ πολλοῦ ἐδημοσιεύθη ἄρθρον μὲ τίτλον «Κόσμος καὶ Θεός». Τοῦτο κρινόμενον ἀπὸ χριστιανικῆς ἀπόψεως, ἀρνεῖται ἢ ἀγνοεῖ δύο κυρίως τινά:

1) Τὴν ἐν Χριστῷ ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, δι' ὧν γράφει καὶ δὴ: «Οὐδεὶς γνωρίζει ἢ θὰ μάθῃ ποτέ, ὅποιος τίς εἶναι ὁ Θεός... Ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ εἶναι ἔννοια ὑπερβατικῆ, εἶναι τὸ βαθύτερον καὶ σκοτεινότερον μυστήριον τοῦ σύμπαντος, καὶ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γίνῃ ἐφικτὴ, εἰς τὴν ἀνθρωπίνην νόησιν...».

Εἶναι, πράγματι ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ ὑπερβατικὴ καὶ ἀκατάληπτος, εἰς τὸν πεπερασμένον νοῦν τοῦ

ρικὸν σκιαγράφημα τοῦ καταπληκτικοῦ ἐρευνητικοῦ ἐπιτεύγματος τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας, μὲ περιεχόμενον τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας. Εἶναι ἱστορία πολυμύχθου διαδρομῆς τοῦ διψαλέου ἐλληνικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὰς σκοτεινὰς ἐκτάσεις τῆς μυθολογίας, καὶ ἐπὶ ἕξ αἰῶνας διήνοιγεν ἀκαταπόνητον τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὰς ὑπερκοσμίους σφαίρας τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἐπέτυχε τὴν ἀποκάλυψιν διότι αὕτη, καθὼς ἐλέχθη, δὲν εἶναι τῆς διανοίας ἐπιτεύγμα, διὰ τὸ ὄλισθηρὸν τοῦ ἀνθρώπινου λόγου καὶ τὸ ἐπιρρεπὲς αὐτοῦ εἰς ἀτέρμονα πλανήματα», ἐφθασεν ὅμως εἰς τοὺς φωτεινοὺς ἐκείνους ὀρίζοντας τοὺς ὁποίους, «ὅτε ἤλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» κατελάμπρυνε τὸ ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθέν φῶς τὸ ἀληθινόν, καὶ ἔθεσεν ἑαυτὸ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν φιλοσοφικῶν ἀναγκῶν τῆς χριστιανικῆς ψυχῆς.

Τοιοιούτῳ τὸ ἐλληνικὸν φιλοσοφικὸν πνεῦμα εὔρε τὴν ἀλήθειαν τῆν ὁποίαν τόσον ἐναγωνίως ἐδίωκε. Αἱ ἀλήθειαι τῆς φυσικῆς ἀποκαλύψεως τὰς ὁποίας ὡς ἀγλαὸν καρπὸν κόπων καὶ μόχθων ἕξ αἰῶνων συνήγαγεν, ἀπετέλεσαν βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθείσης θεϊκῆς ἀληθείας. Τὸ ἐλληνικὸν φιλοσοφικὸν πνεῦμα ἀνεγνώρισε τοιοιούτῳ ἔν τῷ ἐνανθρωπήσαντι Λόγῳ τὴν ἀνυπόστατον Ἀλήθειαν, διὸ καὶ ἐπανεπαύθη εἰς αὐτήν. Καὶ τὴν ἐξυπηρέτησεν. Ἡ ἀποστολή του ἐφεξῆς συνίστατο εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ προσιτὰς εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν τὰς ἀποκαλυφθείσας δογματικὰς ἀληθείας τῆς πίστεως καὶ τὰς ἠθικὰς ἀξίας τῆς ζωῆς.

Τῷ 51 μ.Χ. ὁ Ἀπ. Παῦλος, φορεὺς τοῦ ἐλληνικοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος, μετέφερε διὰ τοῦ ἀναμορφωτικοῦ κηρύγματος του ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων τὸν Σταυρὸν τοῦ Γολγοθᾶ τῆς Ἱερουσαλήμ. Πρῶτος ὁ κλεινὸς Ἄρειος Πάγος, τὸν ὁποῖον συναπετέλουν οἱ ἀριστοκράται τοῦ πνεύματος, προσέφεραν εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ὡς ἐκπρόσωπόν του,

ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐν Χριστῷ, ἔχομεν τὸν Θεὸν ἀποκαλυφθέντα. Περί αὐτοῦ, ἰδοὺ τι διδάσκει ὁ χριστιανισμὸς διὰ τῶν πηγῶν του, τῆς Γραφῆς:

«Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐνσαρκωθείς (Ἰωάν. α' 14) εἶναι «Θεὸς φανερωθεὶς ἐν σαρκί» (Α' Τιμ. γ' 16), εἶναι «ὁ μονογενὴς Υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς» καὶ ὅστις «ἐξηγήσατο τὸν Θεόν, ὃν οὐδεὶς πάποτε ἑώρακεν» (Ἰωάν. α' 18). Καὶ τὸ γεγονός τοῦτο ἀναφέρει εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ ὁ Χριστός: «ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις» (Ἰωάν. ιζ' 6). Εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς, ὅτι εἰς ἐρώτησιν τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ μαθητοῦ του ἵνα «δείξῃ τὸν Πατέ-

τὸν Διόνυσιον τὸν Ἄρεοπαγίτην καταστάντα πρῶτον ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηναίων.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ ἐλληνοχριστιανικὸν φιλοσοφικὸν πνεῦμα ἀνέλαβε τὴν ἐρευναν καὶ ἐρμηνείαν τῶν δογμάτων τῆς πίστεως καὶ κατέστησε τὰς πνευματικὰς ἀξίας τῆς θρησκείας βάσιν τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ ἐλληνοχριστιανικὸν λοιπὸν τοῦτο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν λαμπρότητα του καταγάγει ἐπὶ εἴκοσιν ἤδη αἰῶνας τὰς πνευματικὰς ἐκτάσεις τοῦ πανανθρώπινου πολιτισμοῦ, εἶναι αἰώνιον. Οὐδέποτε θὰ σβύσῃ, διότι εἶναι εὐλογημένον ἀπὸ τὸν Θεόν.

Διὰ νὰ κλείσωμεν τὴν ἱστορίαν αὐτὴν τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας, εἶναι δίκαιον νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὴν Στωϊκὴν φιλοσοφίαν τὴν ὀφειλομένην τιμὴν, τὴν ὁποίαν προσεπόρισεν εἰς αὐτὴν ἡ χριστιανικὴ Ἀλήθεια. Ἡ Στωϊκὴ φιλοσοφία ἠξιώθη ἱστορικῶς νὰ λάβῃ αὐτὴ τὴν θεϊκὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν προσεδόκα ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας.

Ἡ Στωϊκὴ φιλοσοφία εἶχεν ὀνομάσει, καθὼς εἶδομεν, τὸν ἄγνωστον καὶ εἰς αὐτὴν Θεόν, «Λόγον». Τὸν Λόγον τοῦτον ἡ μακρῶν φιλοσοφία εἶχε προσδιορίσει ὡς «Νεῦν» δημιουργικὸν καὶ πάνσοφον, ὄν ἀπειροτέλειον, ἀναρχον, αἰώνιον, ἀθάνατον, Πρῶτην Αἰτίαν, Πρῶτον Ἀκίνητον Κινουῦν, Ψυχὴν τοῦ κόσμου, αἰτίαν καὶ σκοπὸν τῆς ὅλης Δημιουργίας, ὡς ζῶσαν θεϊαν ἐνέργειαν. Εὐλόγως λοιπὸν καὶ ὁ μετὰ ταῦτα ἰδρυτὴς τῆς λεγομένης Νεοπλατωνικῆς ἢ Ἀλεξανδρινῆς φιλοσοφίας, Πλωτίνος, (205-270) συνοψίζων τὴν περὶ τοῦ Λόγου πανθειστικὴν φιλοσοφίαν, διετύπωσεν ὡς ἐξῆς τὸ ἐπιγραμματικὸν του ἀπόφθεγμα: «Ἀρχὴ οὖν Λόγος καὶ τὸ πᾶν Λόγος». Τοῦτο καὶ ἀπετέλεσε, θὰ ἐλέγαμεν, τὸν συμπερασματικὸν ἐπίλογον τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. Ι. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. Θ.
τέως Διευθυντῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βοστώνης

ρα του» ἀπήντησε: «ὁ ἑωρακῶς ἐμὲ ἐώρακε τὸν Πατέρα... (Ἰωάν. ιδ' 9), διότι ὁ Χριστὸς εἶναι «ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου» (Κολ. α' 15), «τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ Θεοῦ» (Ἐβρ. α' 3). Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐμφαίνεται ὅτι τὸ κατὰ τὸν Πλάτωνα «τὸν ποιητὴν τοῦ παντός εὐρεῖν ἔργον, εὐρόντα δὲ τοῖς ἄλλοις ἐξευρεῖν ἀδύνατον», δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Χριστοῦ «ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς, Κολ. β' 9). Καὶ ἐκεῖνος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Σωκράτης εἶπεν «καθεύδοντες διατελοῖτε, ἂν, εἰ μὴ τίνα ἄλλον ὑμῖν ὁ Θεὸς ἐπίπεμψει, κηδόμενος ὑμῶν» (Ἀπολ. Σωκρατ.) καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν ἐζήτουν «εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὐροῖεν, καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα» (Πράξ. Ἀποστ. ις' 27), ἦλθεν καὶ «ἐσκήνωσεν ἐν ὑμῖν», ἀπάντησας εἰς τὸ ἀγωνιώδες αἴτημα τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης: «Σχίσον τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατάβηθι» (Ἦσ. ξδ' 1) καὶ εἶδομεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας» (Ἰωάν. α' 14).

2) Ὁ ἀρθρογράφος, ἀρνεῖται ἐπίσης τὴν ἐν Χριστῷ λύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου, δεχόμενος τὴν αὐτοσωτηρίαν καὶ τελειοποίησιν «διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐνσαρκώσεων τοῦ πνεύματος, μέχρις ἐξυγιάνσεως αὐτοῦ» καθ' ὅτι «εἴμεθα ἀτελεῖς πνευματικαὶ ὑποστάσεις με ἐμφύτους ὁρμὰς καὶ τάσεις, πρὸς ἐξέλιξιν καὶ τελειοποίησιν...»

Ἀντιθέτως πρὸς ταῦτα, διδάσκει ὁ Χριστιανισμός. Κατὰ τὴν Γραφήν, ἕνας εἶναι ὁ Σωτὴρ, ὁ Ἰησοῦς. «Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ» (Ματθ. α' 21) καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ κατὰ τοὺς Προφήτας «Ἐμμανουήλ, δηλ. Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν» (Ἦσ. ζ' 14), «Θαυμαστός Σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, τὸ φῶς τὸ μέγα» (Ἦσ. θ' 62), ὁ «Ἅγιος τῶν Ἁγίων» (Δαν. θ' 24), «ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων» (Ἀποκ. ις' 14), καὶ περὶ τοῦ ὁποῖου διεκηρύχθη ἀλλὰ καὶ ἡ ἱστορία ἀπέδειξεν, ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ, οὐδενὶ ἢ σωτηρία, οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἔστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πρ. Ἀπ. δ' 12). Καὶ ἦλθεν, καθὼς ὁ ἴδιος ἔλεγε, «ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός» (Λουκ. ιθ' 10), διότι εἶναι «ἡ ὁδὸς ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰωάν. ιδ' 7) «τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. η' 12) καὶ ὁ «ἐλευθερωτὴς» (Ἰωάν. η' 36), ὅστις «ἔδωκεν ἑαυτόν, ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων (Τίτου β' 14) καὶ «ὅς ἐγεννήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις», δηλαδή ἐγινε εἰς τοὺς πιστοὺς, τοὺς ἔχοντας κοινωνίαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ «σοφία ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ δικαιοσύνη καὶ ἁγιασμὸς καὶ πλήρης ἀπελευθέρωσις» (Α' Κορ. α' 30). Ὁ Θεὸς ἐν τῷ Χριστῷ ἐπραγματοποίησεν ἔργον λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου πλήρης, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ λέγῃ πᾶς πιστεύων καὶ πειραματισθεὶς τὸν ἁγιασμόν, «ὁ δὲ Θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην

αὐτοῦ ἦν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ· χάριτι ἔστὲ σεσωσμένοι καὶ συνηγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ...» (Ἐφεσ. β' 4-6).

Τί μαρτυροῦν τὰ ἀνωτέρω; Μόνον τὴν αὐτοσωτηρίαν δὲν διδάσκουν. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν βούλησιν καὶ ὁ θέλων «λαμβάνει τὴν χάριν» (Ρωμ. ε' 17) καὶ διὰ τῆς πίστεως πραγματοποιεῖ τὴν λύτρωσιν καὶ τὸν ἁγιασμόν καὶ ἐξελίσσεται εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. δ' 13). Ὁ Χριστιανισμὸς ἐνῶ διδάσκει τὴν διὰ Χριστοῦ καὶ ἐν Χριστῷ σωτηρίαν μᾶς προσφέρει καὶ τὸ γεγονός τοῦ ἀτομικοῦ πειραματισμοῦ, τοὺς πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἀνεδείχθησαν πράγματι ἄγιοι διὰ τῆς ἐπενεργησάσης ἐν αὐτοῖς Θείας Χάριτος.

Τὰ ἀνωτέρω, καὶ μόνον αὐτά, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐλάχιστα ἀπὸ τὰ ὅσα ἡ Θεόπνευστος Ἀποκάλυψις διδάσκει, καὶ τὰ ὁποῖα ἐσταχυολογήθησαν ἐνταῦθα, ἀποκλείουν τὴν δι' ἀλλεπαλλήλων μετενσαρκώσεων καὶ ἐξελίξεων πρόοδον καὶ τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὁποίαν καὶ ὡς πλάνην καταδικάζει ὁ Χριστιανισμός. Ὁ ἄνθρωπος, κάθε ἄνθρωπος, ἀπαξ διὰ παντός θά διέλθῃ ἐκ τοῦ προσκηνίου τούτου τῆς παρουσίας ζωῆς «καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τούτο κρίσις» (Ἐβρ. θ' 27), καὶ μίαν ζωὴν ἔχει νὰ ζήσῃ ἐδῶ οὗτος, θά πιστεύσῃ ἢ ὄχι, θά δεχθῇ τὴν χάριν τὴν λυτρωτικὴν καὶ ἁγιαστικὴν ἢ ὄχι καὶ θά ἔχουν ἐφαρμογὴν εἰς τὸν πιστὸν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου «Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰωάν. ε' 24). Ἐπίσης «ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν (τὸν Χριστὸν) ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄνεται (δὲν θά ἴδῃ) ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν» (Ἰω. γ' 36). Ἐπίσης «ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν (τὸν Χριστόν) οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη (δηλαδή ἀπὸ τώρα πού ζῆ τὴ ζωὴ αὐτὴ ὄχι ἄλλη, τὴν ὁποίαν δὲν πρόκειται νὰ ζήσῃ ὡς παροῦσαν κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν μὴ τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ» (Ἰω. γ' 18). Τί ἄλλο μᾶς διδάσκουν ταῦτα τὰ λόγια τοῦ Θεοανθρώπου ἢ τὴν καταδίκην τῆς θεωρίας τῆς μετενσαρκώσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πλάνην καὶ ἄλλας παρομοίας διὰ νὰ μᾶς προφυλάξῃ μᾶς παραπέμπει εἰς τὰς Γραφάς: «ἔχουσι τὸν Νόμον καὶ τοὺς προφήτας ἀκουσάτωσαν αὐτῶν» (Λουκ. ις' 23-31), ἀφοῦ δὲ ν ἦ τ ο δ υ ν α τ ὸ ν καὶ τὸν ἀποθανόντα πλούσιον νὰ ἐπανεφερῆ εἰς τὴν ζωὴν πού θά ἠθελε νὰ διαφωτίσῃ τοὺς ἀδελφούς του, ὅπως ἀντίθετα διδάσκουν οἱ ἐν πλάνῃ. Ἴδου ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς, οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ, με τοὺς ὁποῖους ὅσοι πιστοὶ, καὶ πρέπει νὰ εἶναι αὐτοὶ ὅλοι οἱ βεβαπτισμένοι, καλοῦμεθα ὅλοι νὰ ὀπισθῶμεν διὰ νὰ ἀντιταχθῶμεν κατὰ τῆς ψυχοφθόρου πλάνης καὶ πρὸς περιφρούρησιν τῆς θεοσωστάτου Ἐκκλησίας μας με ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ταγούς της.

Ἄξιον προσοχῆς εἶναι τὸ ὅτι ὁ ἀρθρογράφος

Η ΕΝ Ν. ΔΕΛΧΙ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ — 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1961 *

στ') 'Ο Χριστιανισμός και αἱ ἄλλαι
θρησκείαι.

Ἡ Γ' Γενική Συνέλευσις τοῦ Π.Σ.Ε., λαβοῦσα χώραν ἐν Ἰνδία, εἰς μίαν χώραν καὶ εἰς μίαν Ἠπειρόν, ἐν αἷς ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ἐλάχιστη μειοψηφία, ἄλλαι δὲ θρησκείαι εὐρίσκονται ἐν αὐταῖς ζῶσαι καὶ ἱεραποστολικαί, κατευθύνουσαι τὴν ἐθνικὴν ζωὴν ἐκάστης χώρας ἐν Ἀσία καὶ Ἀφρικῇ καὶ με ἀξιώσεις νὰ διαδοθῶσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον—ιδίως ὁ Βουδδισμὸς καὶ ὁ Ἰσλαμισμὸς—ἀναγκαιῶς ἐπελήφθη τοῦ μεγάλου προβλήματος, ὅπερ ἰδίως ἀντιμετωπίζουσι καὶ ζοῦν οἱ ἐν Ἀσία καὶ Ἀφρικῇ χριστιανοὶ καὶ ἱεραπόστολοι, ποῖα ἢ σχέσις τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὰς ἄλλας θρησκείας καὶ ὁποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ μορφή καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος καὶ τῆς ἱεραποστολῆς εἰς τὰς ὡς ἄνω χώρας. Εἶδομεν, ὅτι ὁ ἀντιπρόεδρος τῶν Ἰνδιῶν, εἶχεν ἐκφράσει τὴν δηκτικὴν παρατήρησιν, ὅτι οἱ χριστιανοὶ εἶναι κοινὸι ἄνθρωποι με ἀξιώσεις ἐξαιρετικάς! Ἐν Ἀσία καὶ Ἀφρικῇ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔχει χειροτερεύσει

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 478 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21 τεύχους.

ἐνῶ ὁμιλεῖ περὶ Θεοῦ ἀθύπαρκτου, πνευματικοῦ καὶ Δημιουργοῦ, οὐδὲ νύξιν κάμνει τῆς προσωπικότητος τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦτου δέ, ὡς καὶ διὰ τῆς περιμετενσαρκώσεως θεωρίας, μᾶς μετατοπίζει εἰς ἐξωχριστιανικά θεϊστικά συστήματα καὶ πλάνας τοῦ Θεοσοφισμοῦ καὶ Βουδδισμοῦ.

Ἄς στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν «Ἡλιον τῆς Δικαιοσύνης» (Μαλαχ. δ' 2) τὸν Χριστόν, οἱ ἀκτίνες τοῦ Θείου φωτός τοῦ ὁποίου, πρέπει νὰ μεταδίδωνται πρὸς φωτισμὸν καὶ ἁγιασμὸν με τὴν «ἐπίγνωσιν» καὶ τὰ θεῖα Μυστήρια, καὶ μάλιστα σήμερον, ὅπου ὁ ὕλισμὸς, ὁ ἠδονισμὸς, ἡ ἀπιστία καὶ τὰ διάφορα συστήματα καὶ θεωρίαι, ἔρχονται ὀρμητικὰ νὰ κρημνίσουν τὸ πᾶν. Πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ὅτι ἡ μόνη δύναμις ποὺ θὰ μᾶς σώσῃ εἶναι ἡ κοσμοχριστιανικὴ θεωρία, ἡ χριστιανικὴ πίστις, ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιον του, τὸ ὁποῖον, ὅπως ἔλεγεν ὁ ἀειμνηστὸς Κοραῆς, εἶναι τὸ μόνον ποὺ μπορεῖ νὰ ἀναγεννήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸ ἥμετερον Ἔθνος. Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ ἡ σωτήριος, ἡ μετὰ τὸς φειδοῦς προσφερομένη διὰ τοῦ τύπου, πρέπει νὰ καταστήθῃ γνωστὴ τοῖς πᾶσι, πρὸς πνευματικὴν ἀφύπνισιν καὶ ἠθικὴν ἀνάπλασιν καὶ σωτηρίαν τῆς φιλότατης μας πατρίδος, ἀπὸ τῶν επικρεμαμένων κινδύνων, οἵτινες εἶναι κυρίως φύσεως ἠθικῆς.

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ἡ θέσις τῆς ἱεραποστολικῆς δραστηριότητος, διότι οἱ ἱεραπόστολοι χριστιανοὶ εἶχον καταστῆ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄργανα τῆς ἀποικιακῆς πολιτικῆς τῶν Κρατῶν των. Ἡ τοιαύτη δὲ ἐνέργεια καὶ αἱ διάφοροι προκαταλήψεις καὶ παρεξηγήσεις ἔχουν ἐπιδράσει τόσον πολὺ εἰς τὰ πνεύματα τῶν Ἀσιατῶν καὶ Ἀφρικανῶν, ὥστε οὗτοι νομίζουσι τὸν χριστιανισμὸν ὡς θρησκείαν τῶν λευκῶν, ὡς θρησκείαν τῆς Δύσεως, οὐχὶ δὲ ὡς παγκοσμίαν καὶ πανανθρωπίνην. Τὸ μέγα τοῦτο πρόβλημα τῆς σχέσεως τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὰς ἄλλας θρησκείας συνεζητήθη εὐρέως εἰς τὸ τμήμα τῆς χριστιανικῆς μαρτυρίας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ, ἀνατθεῖσθαι τῆς εἰσηγήσεως, ἧς περιέληψιν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν παρεθέσαμεν, εἰς τὸν Dr. Paul Donovanandan, πρεσβύτερον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Νοτίων Ἰνδιῶν καὶ διευθυντὴν τοῦ ἐν Bangalore χριστιανικοῦ Ἰνστιτούτου μελέτης τῆς θρησκείας καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, ὡς τὸν περισσότερον πάντων ἀρμόδιον καὶ γνώστην τοῦ σπουδαίου τοῦτου προβλήματος. Ὁ Dr. Donovanandan ἐτόνισεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ παρορᾶται ἡ δραστηριότης τῶν μὴ χριστιανικῶν θρησκείων ἐν Ἀσία καὶ Ἀφρικῇ, τῶν κατευθυνουσῶν τὴν ἐθνικὴν ζωὴν τῶν Ἀσιατῶν καὶ Ἀφρικανῶν. Οἱ Ἀσιαῖται καὶ Ἀφρικανοὶ χριστιανοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐξηγήσουσι εἰς τοὺς Δυτικούς χριστιανοὺς τὰ θρησκευτικὰ ταῦτα φαινόμενα ἐν Ἀσία καὶ Ἀφρικῇ, ὅπως ἀνεύρωσιν ἐν συνεργασίᾳ τὸν καλύτερον τρόπον τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος ἐν τῷ μέσῳ λαῶν, προσκειμένων εἰς ἄλλας θρησκείας. Ἄλλοι ἀντιπρόσωποι παρετήρησαν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου (Καθηγ. Λουθηρανὸς ἐν Φινλανδία κ. Nikkainen), ὅτι ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει, ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐν δράσει ἀνάμεσα εἰς τοὺς μὴ χριστιανικούς λαούς, ἐτοιμάζον αὐτοὺς διὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Δὲν γνωρίζομεν δέ, προσέθεσεν, ὁποῖα ἐπίδρασις ἀσκειται ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος διὰ τῆς ἐπαφῆς των μετὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Θεῖα βουλὴ εἶναι νὰ συγκεντρωθῶσιν ὅλοι οἱ λαοὶ ὑπὸ τὸν Χριστόν εἰς οἰανδήποτε φυλὴν ἢ ἐθνότητα ἢ θρησκείαν καὶ ἢ ἀνήκωσιν. Ἄλλος ἀντιπρόσωπος, ὁ γνωστὸς καθηγητὴς Dr. Schlink, ἐτόνισεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἄνευ τοῦ εὐαγγελίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωσι γνῶσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ὑπ' Αὐτοῦ ἀποκαλυφθέντος Θεοῦ. Διὰ τῆς φυσικῆς ἀποκαλύψεως δὲν ἐγνώρισαν πάντοτε ὀρθῶς οἱ λαοὶ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Γενικῶς παρετηρήθησαν κατὰ τὰς συζητήσεις ταύτας ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει δύο τάσεις, ὅπως ἀκριβῶς καὶ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅτε οὗτος ἤρχισε νὰ κηρύττεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου. Καὶ τότε ὅπως τώρα ἐνεφανίσθησαν μίαι ἀπαισιόδοξος αὐστηρὰ στάσις καὶ μία αισιόδοξος καὶ εὐρυτέρα εἰς τὰς ἀπόψεις τῆς θέσεως ἐναντι τῶν εἰδωλολατρῶν. Ἡ πρώτη, πρωτοστατοῦντος τοῦ Τερτυλλιανοῦ, ἤρνεύτο, ὅτι ὑπῆρχεν ἀλήθεια καὶ καλόν τι ἐν τῇ εἰδωλολατρικῇ

κοινωνία και ἐθεώρει τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνικῶν ὡς δαιμόνια (πρὸς Παύλου, 1 Κορ. 10,20: «ἀ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίους θύει καὶ οὐ θεῶν»). Ἐφ' ὅσον ἐπεφάνη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ διαδίδεται τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, αἱ ἄλλαι θρησκείαι δὲν δύνανται πλέον νὰ ὑφίστανται καὶ νὰ ἔχωσι μάλιστα ἀξιώσεις διαδόσεως παραλλήλως μὲ τὸν Χριστιανισμόν. Ἄλλοι ὑπεστήριξαν τὴν εὐρυτέραν ἀποψιν τοῦ Ἰουστίνου, τοῦ Κλήμεντος, τῶν ἐκ Καππαδοκίας μεγάλων Πατέρων, ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὡς σπερματικός λόγος, ἐπενήργει εἰς τὴν ζωὴν τῆς πρὸ Χριστοῦ ἀνθρωπότητος καὶ ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία ἐχρησίμωσεν, ὅπως ὁ Νόμος εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὡς παιδαγωγὸς τῶν Ἐθνικῶν προετοιμάσασα τούτους εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅπως κατὰ τοὺς πρώτους ἐκείνους χριστιανικοὺς αἰῶνας, οὕτω καὶ τώρα ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει οὐδεμία ἐκ τῶν δύο θεωριῶν ὑπεχώρησεν, ἀλλ' ἕκαστος, ἕμεινεν ἀκίνητος εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην θεωρίαν. Ἀλλὰ πάντες διεκνήρυξαν, ὅτι αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ χριστιανοί, προερχόμενοι ἐκ τοῦ Ἰνδοϊσμοῦ, γνωρίζουν τὰς ἀξίας καὶ δυναμικότητας τοῦ καὶ ὁποῖον πλοῦτον ζωῆς καὶ φωτὸς εὐρίσκουν ἐν τῷ Χριστῷ, ἵνα κατασιγάσωσι τὰς βαθείας αὐτῶν ἀνησυχίας καὶ εὐρωσι λύτρωσιν εἰς τὸν μοναδικὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου, εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

ζ') Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν διεθνῶν προβλημάτων.

Ἡ Γεν. Συνέλευσις ἡσχολήθη ἐπὶ μακρὸν μὲ τὰ διεθνῆ ἐκεῖνα προβλήματα, ἅτινα δηλητηριάζουν τὰς σχέσεις μεταξύ τῶν ἐθνῶν καὶ κρατοῦν τὴν ζωὴν καὶ δρᾶσιν τῶν εἰς διαρκῆ ἔντασιν καὶ ἀνησυχίαν. Αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραβλέψουν τὰ θέματα ταῦτα, μολονότι ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, ὅτι ταῦτα ἔχουν πολιτικὸν χαρακτῆρα καὶ ὡς τοιαῦτα δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς ἀρμοδιότητάς των. Ἐν τούτοις ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀλληλεγγύη καὶ ἀδελφωσύνη τῶν λαῶν εἶναι βασικὰ στοιχεῖα τῆς εὐτυχίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ των, συνεπῶς ἀνάγονται καὶ εἰς τὰ καθήκοντα καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Διὰ τοῦτο τὸ Π.Σ.Ε. ἔχει, μίαν μόνιμον Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν διεθνῶν προβλημάτων ὑπὸ τὸν Dr. Grubb (πρόεδρον) καὶ τὸν Ἀμερικανὸν Dr. Nolde (Γεν. Γραμματέα), ἡ ὁποία εἰσηγεῖται εἰς τὰ διάφορα συνέδρια τοῦ τὰ ἀπασχολοῦντα ἑκάστοτε τὰς Κυβερνήσεις καὶ τὰ Ἦν. Ἐθνη διεθνῆ προβλήματα καὶ ἀκολούθως διεκπεραιώνει τὰς ἐν τοῖς Συνεδρίοις τούτοις ληφθείσας ἀποφάσεις διὰ καταλλήλων ἐνεργειῶν εἰς τὰς ἐνδιαφερομένας Κυβερνήσεις ἢ εἰς τὰ ἀρμόδια ὄργανα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ἴσως θὰ ἦτο ἐπιβεβλημένον νὰ μνημονεύσω ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ τὸν ἡρωϊκὸν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων κατὰ τῶν Ἀγγλων, ὅτε καὶ αἱ Ἐκκλησίαι καὶ τὰ Μοναστήρια ἐν Κύπρῳ ἐδῆρουντο καὶ θρησκευτικοὶ ἡγῆται ἐδιώκοντο, δις τὸ Π.Σ.Ε. ἀπέστειλεν ἐπιτροπὰς ὑπὸ τὸν Dr. Nolde, ἵνα ἐξετάσωσι τὴν κατάστασιν καὶ αὐτὴ ἡ Κεντρ. Ἐπιτροπὴ τοῦ Π.Σ.Ε. εἶχε λάβῃ πολλάκις ἀπόφασιν διὰ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτο-

διαθέσεως τῆς Κύπρου διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ κ' Ἀλιβιζάτου καὶ ἡμῶν, ὡς ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν αὐτῇ. Ὡσαύτως ἡ ἴδια Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τὴν ἐπομένην τῶν δραματικῶν γεγονότων τῆς Κων/πόλεως κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1955 ἀπέστειλε τριμελῆ Ἐπιτροπὴν εἰς Κων/πολιν, ἵνα ἐξετάσῃ τὴν ἔκτασιν τῶν καταστροφῶν, ποῦ ὑπέστησαν οἱ ὁμογενεῖς καὶ οἱ ναοὶ των καὶ τὰ αἷτια τῆς ἐκδηλώσεως τοιαύτης θηριωδίας κατὰ τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου ἐν Κων/πόλει ἐκ μέρους τῶν Τούρκων.

Ὁ κ. Nolde ἐν τῇ εἰσηγήσει του πρὸς τὴν ὁλομέλειαν τῆς Γεν. Συνελεύσεως ἔκαμε μίαν ἀνασκόπησιν τῆς διεθνοῦς καταστάσεως καὶ παρουσίασε τὰ προβλήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἔπρεπε νὰ διασκεφθῶσι καὶ νὰ λάβωσι θέσιν καὶ ἀποφάσεις πρὸς ἐπίλυσιν των κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ταῦτα εἶναι:

1. Διεθνῆς εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια. Ἐπειδὴ ὁ πόλεμος, λέγεται εἰς τὴν εἰσηγήσιν εἶναι ἁμαρτία κατὰ τοῦ Θεοῦ, καθήκον παντὸς χριστιανοῦ εἶναι νὰ ἐργάζεται κατὰ δύναμιν διὰ τὴν παρεμπόδισιν ἢ μᾶλλον διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ πολέμου, οὐ μόνον παγκοσμίως, ἀλλὰ καὶ τῶν τοπικῶν ἐν ὀρισμέναις περιφερείαις. Ἐπειδὴ συντελοῦν μεγάλως εἰς τὴν διεθνή ἔντασιν ἀνατρεπτικαί, συναμοστικαί, ὑπονομευτικαὶ ἐνέργειαι τῆς κρατικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς μιᾶς χώρας, πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται καὶ αὐτὰ ὡς ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν εἰρήνην τῶν λαῶν. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις αἱ Ἐκκλησίαι δέον νὰ ἐνεργῶσιν ἀμερολήπτως ἐπιζητοῦσαι νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαὶ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης, τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ ὅλα τὰ ἀντιμαχόμενα μέρη.

2. Ἀφοπλισμὸς καὶ πυρηνικαὶ δοκιμασίαι. Ἡ ἀποτροπὴ τῶν πολέμων εἶναι ἀδύνατος ἐφ' ὅσον συνεχίζονται παρ' ὅλων τῶν χωρῶν ὁ ἐξοπλισμὸς διὰ νέων, διαρκῶς καταστρεπτικωτέρων ὅπλων καὶ αἱ πυρηνικαὶ δοκιμασίαι. Ἐπιβάλλεται συνεπῶς ὁ βαθμιαῖος ἀφοπλισμὸς τῶν Κρατῶν καὶ ἡ τήρησις τῆς διεθνοῦς τάξεως ὑπὸ διεθνοῦς ἀστυνομίας. Ὁ ἔλεγχος τοῦ ἀφοπλισμοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἀποτελεσματικός. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ πραγματοποιηθοῦν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ δυσπιστία μεταξύ τῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν χωρῶν των. Διὰ τοῦτο βασικὴ προϋπόθεσις τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ ἀφοπλισμοῦ εἶναι ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καὶ μία ἀληθῶς χριστιανικὴ διάθεσις διὰ τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν τῶν λαῶν. Αἱ μέθοδοι τῆς βαθμιαίας πραγματοποίησεως τοῦ ἀφοπλισμοῦ εἶναι τεχνικὸν θέμα, ἡ Ἐπιτροπὴ ὅμως ἐπὶ τῶν διεθνῶν προβλημάτων τοῦ Π.Σ.Ε. πρέπει νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ κινῇ τὰς Ἐπιτροπὰς καὶ τὰς διαπραγματεύσεις ἐπὶ τοῦ ἀφοπλισμοῦ ἐν Γενεύῃ, ὥστε νὰ φθάσωσιν αὐταὶ εἰς θετικὰ συμπεράσματα καὶ εἰς γενικὴν συμφωνίαν.

3. Περιοχαὶ κρίσεων καὶ ἐντάσεις. Ἐν τῇ εἰσηγήσει ὑποδεικνύονται τὰ προβλήματα ἐκεῖνα, ἅτινα προκαλοῦν ἰδιαιτέρως τὴν κρί-

σιν και την έντασιν μεταξύ των Κρατών. Ταύτα σήμερον είναι: τὸ πρόβλημα τοῦ Βερολίνου, τοῦ Κογκό, τῆς Ἀγκόλας, Ἀλγερίας, Βιετνάμ, Κορέας, Κούβας Δομινικανικῆς Δημοκρατίας. Πρὸς ρύθμισιν τῶν δυσκόλων τούτων ζητημάτων ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ καθήκον νὰ συστήσῃ εἰς τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ζοῦν ὑπὸ τοιαύτην έντασιν, τὰς ἐξῆς ἀρχάς: α) πᾶσα ἀπόπειρα ἐπιλύσεως τῆς κρίσεως διὰ βιαίων μέσων δέον νὰ καταδικάζεται. β) Αἱ Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ προειδοποιοῦν τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἀντὶ νὰ μειώνουν, ἐπαυξάνουν διὰ διαφόρων ἐνεργειῶν των τὴν έντασιν, ὅτι εἶναι καταδικασμένοι ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως ὄλων τῶν λαῶν. γ) Δέον ἀπαραιτήτως νὰ γίνωνται ἀμοιβαῖαι ὑποχωρήσεις πρὸς ἐπίτευξιν συμφωνίας. δ) Δέον τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη νὰ ἀποδεχθῶσι προσωρινὴν λύσιν και διευθέτησιν ἐφ' ὅσον ἡ τελικὴ συμφωνία δέν εἶναι εὐκόλος και παρατείνεται ἢ ἐκκρεμότης και ε) ὁ κόσμος πρέπει νὰ μάθῃ νὰ ἔχῃ ὑπομονὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μεγάλων τούτων κρίσεων, διὰ τὰς ὁποίας δέν εἶναι εὐκόλος ἡ ἱκανοποιητικὴ λύσις των.

4. Ἄλλα θέματα, ἅτινα θίγει ἡ Εἰσῆγησις, ἦσαν: αἰ φυλετικαὶ διακρίσεις, ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἡ αὐτοδιάθεσις, ἡ οἰκονομικὴ και τεχνικὴ βοήθεια, πρὸς ἀναναπτύκτους χώρας, ἡ πολιτικὴ και οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν νεοϊδουθέντων Κρατῶν ἐν Ἀφρικῇ και Ἀσίᾳ, τὸ ζήτημα τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ και τῶν ἐξ αὐτοῦ κινδύνων. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς εἰσηγήσεως ἐπηκολούθησε συζήτησις μακρά, καθ' ἣν πολλοὶ συνέδρου ἐπέκριναν διάφορα σημεῖα ταύτης και ἐζήτησαν τὴν τροποποίησιν των, ἐν ᾧ ἄλλοι ἐνέκριναν ταύτην ἐν τῷ συνόλῳ. Αἱ παρατηρήσεις τῶν συνέδρων ἀνεφέροντο εἰς τὰς παραγράφους ἐκεῖνας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Διεθνῶν Προβλημάτων παρουσιάζεται λαμβάνουσα μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν και τασσομένην ὑπὲρ ὠρισμένης χώρας ἢ πολιτικῆς, ἐν ᾧ τὸ Π.Σ.Ε. δέον νὰ κρίνῃ τὰ πάντα ἀπὸ χριστιανικῆς μόνον σκοπιᾶς. Ἡ ἐπιτροπὴ λ.χ. καταδικάζει τὰς ἀγριότητας τῶν Πορτογάλων ἐν Ἀγκόλα, λέγει ὁ Dr. Georg Vicedorn, διότι ἡ Πορτογαλλία δέν εἶναι μεγάλη Δύναμις, ἐν ᾧ δι' ἄλλας περιοχάς, πού συμβαίνουν τὰ ἴδια πράγματα, ἡ Ἐπιτροπὴ και δι' αὐτῆς τὸ Π.Σ.Ε. σιωπᾶ. Τὸ ἴδιον παρετήρησεν ὁ Dr. Manikam ὡς πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, ὅτι δέν πρέπει νὰ κατακρίνονται μόνον Ἀφρικανικὰ και Ἀσιατικὰ Κράτη, ὅτι δέν παρέχουν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, ἡ ὁποία ὅμως δέν ὑπάρχει οὔτε ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Γερμανίᾳ, οὔτε εἰς τινὰς ἄλλας Κομμουνιστικὰς χώρας. Ἐν τέλει συνετάχθη μία ἐκκλήσις πρὸς ὅλας τὰς Κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν διὰ τὴν εἰρήνην και δι' ὅλα τὰ ὡς ἄνω θέματα τῆς Εἰσηγήσεως.

η.) Ἐπιτροπὴ Διεκκλησιαστικῆς βοήθειας και προσφύγων.

Τὸ τμήμα διεκκλησιαστικῆς βοήθειας και προσφύγων ἀποτελεῖ ἰδιαίτην ὀργάνωσιν ἐντὸς τοῦ Π.Σ.Ε. με ἰδικόν του προϋπολογισμόν, μὴ ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὸν γενικόν προϋπολογισμόν τοῦ Π.Σ.Ε. Ἡ διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτοῦ συνέρχεται τετράκις τοῦλάχιστον τὸ

ἔτος και παρακολουθεῖ και κατευθύνει τὰ ἔργα τῆς Ἐπιτροπῆς και τῶν διευθυντῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἰδικὴν δικαιοδοσίαν και εὐθύναν, ὡς π.χ. διὰ τοὺς πρόσφυγας, διὰ τὰς ὑποτροφίας, διὰ τὴν ὑγειονομικὴν περίθαλψιν διὰ τὴν ὕλικὴν ἀρωγὴν και ἐξῆς τῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες ἔχουν ἀνάγκην τούτων. Τὸ τμήμα ἢ τὸ Π.Σ.Ε. δέν ἔχουν ἰδικούς των πόρους πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκάστοτε παρουσιαζομένων ἀναγκῶν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, ἀλλὰ προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον και τὴν προσοχὴν τῶν Ἐκκλησιῶν-μελῶν, ὅσκις παρουσιάζονται ἐπείγουσαι καταστάσεις ἀνάγκης εἰς οἰανδήποτε περιοχὴν τοῦ κόσμου δι' οἰανδήποτε αἰτίαν εἴτε ἐκ φυσικῶν καταστροφῶν ἢ ἐκ πολιτικῶν ἀναστατάσεων. Μόλις παρουσιασθῇ μία τοιαύτη ἀναστατάσις ἀνάγκη, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξετάζει ποῖαν βοήθειαν ἡμποροῦν νὰ προσφέρουν εἰς τὰ θύματα και ἀκολούθως ποιεῖται ἐκκλήσιν εἰς τὰς εὐπόρους Ἐκκλησίας, ἵνα ἔλθωσιν ἀρωγαὶ και ἀποστείλωσιν ἢ χρήματα, ἢ τροφάς, ἢ ρουχισμὸν ἢ φάρμακα ἢ ἀκόμη και προσωπικὴν ὑπηρεσίαν. Ἡ ὕλικὴ ἀρωγὴ συνήθως δέν διαβιβάζεται διὰ τῆς Γενεύης, ἀλλ' ἀποστέλλεται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰς πληγείσας περιοχάς, ἐν ᾧ τὸ ἔργον τοῦ Τμήματος τῆς Διεκκλησιαστικῆς βοήθειας περιορίζεται, εἰς τὸν συντονισμόν τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν ἀποστολὴν τροφίμων. Τὰ χρηματικὰ ποσὰ ἀποστέλλονται εἰς Γενεύην. Οἱ λαμβάνοντες τὴν συνδρομὴν ἀνακοινοῦσι τὴν λήψιν και εὐχαριστοῦν τὰς δωροῦσας Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ πλὴν τῆς ἀρωγῆς εἰς ἐπείγουσας καταστάσεις τὸ Τμήμα φροντίζει και διὰ τὰς ἐτήσιες συνδρομὰς πρὸς Ἐκκλησίας, ἔχουσας ἀνάγκην βοήθειας. Πρὸς τοῦτο ἐν συνεννοήσει πρὸς τὰς Ἐκκλησίας ταύτας γίνεται κατ' ἔτος κατάλογος τῶν ἀναγκῶν τούτων και τὸ τμήμα φροντίζει διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἱκανοποίησιν των, ἀποστέλλον πίνακας τῶν ἀναγκῶν τούτων εἰς τὰς εὐπόρους Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι μόναι ἀποφασίζουν ποῖας Ἐκκλησίας και ποίας ἀνάγκας ταύτης θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἱκανοποιήσουν διὰ τῆς ἀποστολῆς τῆς ἀπαιτουμένης ἀρωγῆς. Ὑπὸ τὴν μορφήν ταύτην και παρ' ἡμῖν ἡ Ἐπιτροπὴ Διεκκλησιαστικῆς βοήθειας συνεργάζεται με τὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Διεκκλησιαστικῆς βοήθειας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑποβαλλομένων αἰτήσεων και πινάκων ἀναγκῶν παρὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων σχηματίζει γενικὸν πίνακα τῶν ἀναγκῶν τούτων και ἀποστέλλει τοῦτον εἰς Γενεύην, ὅθεν οὗτος ἀποστέλλεται εἰς εὐπόρους Ἐκκλησίας με τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν τοῦ Τμήματος τῆς Διεκκλ. Βοήθειας. Συνήθως παρουσιάζονται Ἐκκλησίαι, αἵτινες προθυμοποιοῦνται νὰ βοηθήσουν, ἀλλὰ σπανίως ἱκανοποιεῖται πᾶσα ὑποβαλλομένη αἴτησις. Οὕτως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀποστέλλονται διάφορα ἀρωγαὶ διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἱερῶν ναῶν—συνήθως ἀνοικοδόμησιν αὐτῶν—οἰκοτροφείων, γηροκομείων, κέντρων νεότητος, διὰ τὴν παροχὴν ὑποτροφιῶν εἰς θεολόγους, σπουδάζοντας ἐν Ἑλλάδι και διαμένοντας ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ, ἢ ποιουμένους ἀνωτέρας σπουδὰς εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣ ΣΙΦΝΟΥ-ΜΗΛΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΥΤΟΥ*

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἄριστα καταφαίνεται, ὅτι μερίμνη τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου ἢ μητροπολιτικῆ ἐπαρχία Σίφνου, Μήλου κτλ. δὲν ὑστερήθη ποσῶς ἀρχιερατικῆς ἐπιστασίας.

Ἄλλ' ὅλος παραδόξως τὴν 4ην Ἰουνίου 1823 διωρίσθη παρὰ τοῦ Μινιστηρίου τῆς Θρησκείας ὡς ἐκκλησιαστικὸς Τοποτηρητὴς Σίφνου ὁ Ἀρχιμανδρίτης Λεόντιος Καμπάνης, ἐξ Ἄνδρου καταγόμενος²².

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 509 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

22. Ὁ κατ' αἴτησιν, κυρίως δὲ ἐπεμβάσει τοῦ γενναίου Θεοδώρου Κολοκοτρώνη διορισθεὶς ὡς Τοποτηρητὴς Σίφνου Λεόντιος γράφει περὶ ἑαυτοῦ τὰ ἀκόλουθα εἰς τὴν πρὸς τὸ Μινι-

ρικόν, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν καὶ Ἐκκλ. Φροντιστηρίων καὶ ἐξῆς. Πλὴν τῆς ὡς ἄνω ποικίλης συνδρομῆς, διὰ τοῦ Π.Σ.Ε. ἀποστέλλονται ἐξ Ἀμερικῆς ὑπὸ τῆς Παγκοσμίου ὑπηρεσίας τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ῥουχισμὸς καὶ τρόφιμα διὰ τοὺς ἀπόρους ὄλων τῶν πόλεων καὶ χωριῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγων ἀπορίας, τοὺς ὁποίους κάμνουν Ἐπιτροπαὶ τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας. Ἡ ἀξία τῶν τελευταίων τούτων εἰδῶν (ρουχισμὸς καὶ τρόφιμα) κατ' ἔτος διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀνέρχεται εἰς ὀκτὼ περίπου ἑκατομμ. δολλάρια, ἔχει ὅμως προκαλέσει εἰς τινὰς Μητροπόλεις ἄδικον καὶ ἀδικαιολόγητον δυσφορίαν, διότι ἡ διανομὴ εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία γίνεται ὑπὸ Ἐπιτροπῆς προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ ἱερέως, πᾶν δὲ παράπονον καὶ πᾶσα ἐπιθεσις διὰ παραλείψεις τυχόν ἢ δι' ἀνίσον μεταχειρίσιν, στρέφεται κατὰ τοῦ ἱερέως καὶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἄλλος τρόπος διανομῆς δὲν ὑπάρχει, διότι ἂν δὲν ἐμπιστεύεται τις εἰς τὸν ἱερέα του καὶ εἰς τὸν Διδάσκαλον τοῦ χωρίου, εἰς ποῖον θὰ ἔχη ἐμπιστοσύνην; Πᾶς ἄλλος ἐν τῷ χωρίῳ, πλὴν αὐτῶν, ὑπάρχει φόβος νὰ κάμνη κομματικὴν καὶ πολιτικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς διανομῆς ταύτης. Ὑπὸ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων ἐκλέγονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀτομικῶν στοιχείων καὶ τῶν πιστοποιητικῶν παρὰ τριῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ οἱ λαμβάνοντες ὑποτροφίαν εἴτε διὰ σπουδᾶς ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, εἴτε ἐν ταῖς Θεολογικαῖς Σχολαῖς τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῇ εἰσηγήσει αὐτῆς ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ ταῖς Διεκκλησιαστικῆς βοήθειας καὶ τῶν προσφύγων ἐτόνισε πρὸ τῆς ὀλομελείας τῆς Γεν. Συνελεύσεως τὰς παρουσιαζομένας σήμερον ἐπείγουσας ἀνάγκας εἰς διαφόρους περιοχάς, καὶ τὸ χρέος πάσης Ἐκκλησίας, καὶ παντὸς χριστιανοῦ, ὅπως ἔλθουν ἀρωγοὶ τῶν δοκιμαζομένων. Ἡ βοήθεια αὕτη τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος τῆς συνεργασίας αὐτῶν κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν πρώτων χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐμερίμων «περὶ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους» (1. Κορ. 16,1). Ἐν ἐκ τῶν τριῶν κεντρικῶν θεμάτων τῆς

Τὶ ἀπέγινεν ὅμως ὁ κανονικὸς Τοποτηρητὴς τοῦ ἁγίου Σίφνου Λαμφάκου Ἀρσένιος; Δὲν φαίνεται νὰ ἐπαύθη, διότι ἦτο ἐγνωσμένη ἢ εὐσέβεια καὶ ἀρετὴ του. Πιθανώτατα γηραλέος ὡς ἦτο νὰ ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν κατὰ τὸ μεσοαβήσαν διάστημα. Ἐντεῦθεν ἐστάλη ὁ διαληφθεὶς ἐξ Ἄνδρου Κληρικὸς, ὅστις πρωτίστως ἦλθεν εἰς τὴν Μύκονον, ἔνθα ἔτυχε ἡμι-

στέριον τῆς Θρησκείας ἀναφορὰν ἀπὸ 4 Μαΐου 1823:

«Πανσέβαστε Δέσποτα,

Ἐἶμαι ἐκ τῆς νήσου Ἄνδρου. Δέκα καὶ ἔξ ἐτῶν ἐχειροτονήθην δίακονος τῶν Ἱερῶν καὶ ἐπῆλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐδούλευσα τὴν μακαρίτην ἁγίαν Ἐφέσου Σαμουήλ. Μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ἐπέρασα εἰς τὴν σχολὴν τῶν Κυδωνιῶν. Καὶ ἀφ' οὗ εἰς τὸν ἀείμνηστον Γρηγόριον ἐσπούδασα τὰ γραμ-

Γεν. Συνελεύσεως εἶναι ἡ Διακονία ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ τὸ ὄργανον ἀκριβῶς τῆς Διακονίας ταύτης εἶναι τὸ τμήμα διεκκλησ. βοήθειας καὶ προσφύγων, τὸ ὁποῖον ἐπεκτείνεται εἰς τρεῖς κεφαλαίωδους τομεῖς:

1. Διὰ τοῦ Τμήματος αἱ Ἐκκλησίαι ἀναλόγως τῶν πόρων των ἔρχονται ἀπὸ κοινοῦ εἰς βοήθειαν τῶν πασχόντων καὶ δοκιμαζομένων, οἰουδήποτε καὶ ὅπου δῆποτε καὶ ἂν εἶναι οὗτοι καὶ οἰαδῆποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ ἀνάγκαι των (πενία, ἀεργία, ἐπιδημία, ἐκτοπισμοί, πλήμυραι κ.ἔ.) Διὰ τοῦ Τμήματος τῆς διεκκλησ. βοήθειας θέτουν αἱ Ἐκκλησίαι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀδελφῶν των Ἐκκλησιῶν τὰ μέσα καὶ τοὺς πόρους, εἴτε διὰ τὴν καλυτέραν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου των, εἴτε διὰ νὰ βοηθήσουν αὐταὶ τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πάσχοντας τῆς περιοχῆς των. 3. Διὰ τοῦ Τμήματος τούτου αἱ Ἐκκλησίαι ἔρχονται εἰς ἀμεσον σχέσιν πρὸς ἀλλήλας, ἐνίσχουν ἐν στενῇ ἀλληλεγγύῃ ἀλλήλας, ὑπερηδῶσαι οὕτω τὰ ὁμολογιακὰ αὐτῶν σύννορα, μὴ λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψιν τὸ δόγμα καὶ τὴν ἰδιαιτέραν ὁμολογίαν εἰς ἣν ἀνήκουν, κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐμπράκτου ἀγάπης των. Ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν κύριος ἀπώτερος σκοπὸς των εἶναι ἡ ἔνωσις των εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, εἰς μίαν ποιμνίαν, ἀλλ' ἐν πρακτικῶν μέσον ἀκριβῶς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, πρὸς προσέγγισιν εἰς τὴν ἔνωσιν, εἶναι ἡ διεκκλησιαστικὴ βοήθεια, ἡ διεκπεραιουμένη διὰ τοῦ ὡς ἄνω τμήματος τοῦ Π.Σ.Ε. Ὅπως εἶπεν εἰς δραστήριος ὑπάλληλος ἐν τῷ τμητικῶν τούτῳ ἡ προσέγγισις τῶν Ἐκκλησιῶν πραγματοποιεῖται διὰ τῆς ῥάχους τῆς ἀγγελᾶδος, ἐνοσῶν διὰ τούτου, ὅτι παρέχοντες γάλα ἢ ζῶα, τροφήν καὶ ἄλλην βοήθειαν τινὰ εἰς τὸν πενόμενον καὶ πάσχοντα γινόμεθα οἱ πλησίον του, οἱ Σαμαρεῖται του, ἐν ᾧ ὁ Λευΐτης καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς, ἂν καὶ κατὰ φύσιν συγγενεῖς καὶ πλησιέστεροι, δὲν εἶναι τοιοῦτοι, κατὰ τὴν παραβολὴν τοῦ Κυρίου. Αἱ Ἐκκλησίαι, αἵτινες ἔχουν συμπλήξῃ τὸ Π.Σ.Ε. ἔχουν χρέος νὰ θέσωσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ὅλα τὰ ἐφόδια των πρὸς ἐνίσχυσιν των, ἵνα ἐπιτελῶσιν ἐπιτυχῶς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν των.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

στα καλής υποδοχής Μεταξύ δ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Οἰκονόμου Μυκόνου ἐδημιουργήθη ἐπεισόδιον, λαβὼν τοιαύτην ἔκτασιν, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ φονευθῇ ὑπὸ τινων ἐκμανέντων κατ' αὐτοῦ Μυκονίων²³.

Ἐλθὼν μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Σίφνον ἀνέλαβε τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα, ἅτινα ἤσκησε μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου 1824, ὅτε ἀπελύθη ἐκ τῆς θέσεως ταύτης²⁴, διορισθεὶς ἐπιστάτης τῶν ἀρχιερατικῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας Παροναξίας²⁵. Οἱ Μήλιοι δὲ τότε, ἴσως καὶ οἱ Σίφινοι, ἐζήτησαν νὰ χειροτονηθῇ νέος Ποιμενάρχης αὐτῶν, διὰ σχετικῆς ἀναφορᾶς αὐτῶν πρὸς τὸ Μινιστέριον τῆς Θρησκείας, ὅπερ ὅμως ἀπήντησεν αὐτοῖς (1824), ὅτι μὲν ἢ κανονισθῶσιν αἱ σχέσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν μετὰ τὸ Πατριαρχεῖον καὶ Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ τελεσθῇ ἀρχιερατικὴ χειροτονία²⁶.

Πάντως ἀμφότεροι, οἱ τε αἰτήσαντες χριστιανοὶ καὶ τὸ ἀπαντήσαν Ἰπουργεῖον, οὐδόλως ἔλαβον ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ κανονικὸς καὶ νόμιμος Ἱεράρχης τῆς διαληφθείσης περιφέρειᾶς Καλλίνικος δὲν εἶχεν ἀποθά- νει, οὔτε εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ ἐπι-
ματικὰ καὶ σχολαστικὰ, τὴν δὲ φυσικὴν καὶ μαθηματικὰ, εἰς τὸν Διδάσκαλον Κύριον Θεόφιλον, κοινῇ ψήφῳ ἐλέ- χθην παρὰ τῆς πατρίδος μου διδάσκαλος.

Πόσον ἡγωνίσθην διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν τέκνων τῆς καὶ πόσον πρὸς αὐτὴν εὐάρεστος ἐφάνην εἰς τὴν ὁκταετῆ διατριβῇ μου, μαρτυρᾷ τὸ ἀποδοκίμιόν, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἀναχώρησίν μου παρ' αὐτῆς ἔλαβον. Καὶ με ὅλους τοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους καὶ ἐκάστην διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν παιδῶν καὶ κατοικῶν ἐδοξίμασα, δὲν ἐμποδίσθην ὥστε νὰ φανῶ ἀμέριμος, ὅσον ἦτον τῶν δυνατέων μου, ὅταν ἢ προθεσίμια τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀγῶνος ἤγγιζεν. Ἀλλὰ πρῶτον ἔτρεφον πάντας τοὺς διὰ τῆς πατρίδος μου διερχομένους ἀδελφοὺς, τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνιζομένους, παρέχων αὐτοῖς τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα εἰς τὴν ἀναχώρησιν παρηρησιασθέντος ἕπειτα τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀγῶνος, δὲ λόγων ἀπ' ἑβδόμου, ἄλλους μὲν τῶν συμπατριωτῶν μου ἐνθουσιάζων καὶ ἄλλους ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἀπελπισίας ἀνήγειρον, μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων μηνῶν, ἔταν ἐκστρατεύσεν ὁ ἅγιος Κεκύστου γνώμη τοῦ Δ. Ἰψηλάντη κατὰ τῆς Καρύστου, ἐπειδὴ ἐπρὸς αὐτὴν ἐνδείων, κατέλαβον εἰς ἐκείνην τὴν ἐκστρατείαν πεντακόσια γρόσι. καθὼς τὸ τούτων ἀποδοκίμιόν βεβαίον.

Διὰ νὰ πείσω ἕνα συμπατριώτην μου νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Πελοπόννησον, με ἑκατὸν πενήνην ἀνδρας, ἔβρινε χρεῖα τὰ ἐκστρατεύσασιν εἰς Τρικορφον, ὅτε ἡ Τριπολιτῆ ἐπολιόρηται.

Καὶ ἐπροστάθημεν παρὰ τοῦ Δ. Ἰψηλάντη νὰ ἐκστρατεύσασιν εἰς Εἰββοῖαν. Ὅταν δὴ ἡ πατρίς μου με τρία πλοῖα κατὰ τῆς Καρύστου ἐστράτευσε, κατέβαλον 300 γρόσι. Καὶ τελευταῖον ὅτε ἐστρατολόγων εἰς τὴν πατρίδα μου, ἔδειξα πολλὴν προθυμίαν, καὶ κατέβαλον τινὰ ὡς τὸ ἐνέχειρόν μου βεβαίον...» (βλ. Συμμεωνίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 603-604). Ἴδὲ πλοῦσία καὶ ἀξιόλογος δράσις ἐθνικὴ καὶ ἄλλου Κληρικῆ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡ! Ἡ ἀγία καὶ ἄμωμος Ὀρθόδοξος ἡμεῶν Ἐκκλησία εἰς τὰς ἐθνικὰς ἐπάλλξεις ἀείποτε εὐρισκομένη διέσωσεν ἀναμφιβόλως πρωτίτως καὶ κατὰ κύριον λόγον αὐτὴ τὸ ἔθνος καὶ ἐχάρισεν αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλ' εἰς τὴν Σώτειραν Ἐκκλησίαν πῶς συμπεριφέρθη καὶ συμπεριφέρεται δυστυχῶς ἡ παντοειδὴς πολιτικὴ αὐτοῦ ἡγεσία; Ὡ! Ἀντὶ τοῦ μάννα γολή. Ἀντὶ τοῦ ὕδατος ὄρεο! Ἀντὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς στοργικῆς ἀγάπης, τοῦ ἀμερίστου ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τῶν Κληρικῶν τῆς ἐνδιαφέροντος, ἀδιαφορίαν, ἀχαριστίαν, ἀγνωμοσύνην, κατακληρικτικὴν καὶ αὐτοχρημα ἐγκληματικὴν ἐγκατάλειψιν!!!

23. Αὐτόθι, σελ. 607.

24. Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 609, Κωνσταντίνου Οἰκονόμου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 24.

25. Ἀπέση Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Λήμων, Ὁ Ἄνδρου Σωφρόνιος, ἐν περιόδ. «Θεολογία», τόμ. ΚΖ', ἐν Ἀθήναις 1956, σελ. 428.

26. Τριανταφύλλου, ἐνθ' ἄνωτ.

αρχίαν καὶ ἐπομένως οὐδεὶς λόγος ἠδύνατο νὰ γίνῃ πρὸς πληρωσίν ταύτης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ Μινιστέριον διαφοροτρόπως ἦτοι ὁρθῶς καὶ προσηκόντως ἔδει νὰ διατυπώσῃ τὴν ἀπάντησιν αὐτοῦ, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ προΐστατο αὐτοῦ Ἀρχιερεὺς.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ δι' ἀποφάσεως τῆς Διοικήσεως (ἀριθ. 16) διορίσθη τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1824 Τοποτηρητῆς Σίφνου ὁ τότε ἐν Ἑλλάδι καταφυγὼν Ἐπισκοπος πρῶν Μοσχονησίων Βαρθολομαῖος²⁷. Ὀλίγον δὲ κατόπιν, ἦτοι τῇ 11 Μαρτίου 1825, διορίσθη ὁ τῷ 1822 προσφυγὼν ἀπὸ Δημητριάδος Ἀθανάσιος, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 627 ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, μετατεθεὶς τῇ 25 Μαρτίου 1825 ὡς Τοποτηρητῆς εἰς τὴν Μύκονον (ἀριθ. 810), ἐξ ἧς ἀνεφέρθη πρὸς τὸ Ἰπουργεῖον τῇ 5 Ἀπριλίου 1825 καὶ ἀκολούθως ἐτοποθετήθη εἰς τὴν Ἴον, τῇ 24 Μαρτίου 1826 διὰ τῆς 4501 νέας ὑπουργικῆς ἀποφάσεως τελευτήσας τῷ 1828²⁸. Μικρὸν δὲ μετὰ ταῦτα ἦτοι «περιοδικῶς» ἐστάλη τῷ 1829 ὁ Καρύστου Νεόφυτος²⁹.

Ἐν τῷ μετὰ κατὰ τὸ ἔτος 1824 ἀποφάσει τῆς Πολιτείας ἀπεσπάσθη ἐκ τῆς Μητροπόλεως Σίφνου, Μήλου ἢ νῆσος Σέριφος, ἥτις προσηρτίσθη τῇ Ἐπισκοπῇ Κύθνου, ἣν ἐποίμαινε τότε ὁ ἐξ Ἀνδρου ὀρμώμενος Ἀρχιερεὺς Νικηδόημος Ρούσσοσ (1797-1842)³⁰.

Ἐξ ἄλλου τῷ αὐτῷ ἔτει (1824) ἐπέμφθη καὶ πρὸς τὸν Σίφνον παρὰ τοῦ Μινίστρου τῆς Θρησκείας Ἀνδρούσης Ἰωσήφ ἐγκύκλιος διαταγῆ, ὁμοία πρὸς ἐκείνην τῆς 4 Μαρτίου 1822, δι' ἧς ἐφιστάτο ἡ προσοχὴ διὰ τὰς παντὸς βαθμοῦ χειροτονίας, εἰμὴ εἰς ἐξαιρετικὴν ἀνάγκην «καὶ τότε διαγνώσει τοῦ Ἰπουργεῖου»³¹.

Ἐν ἔτει 1830, μετὰ δῆλον ὅτι τὴν ἀποκατάστασιν τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ Πατρίδι ὁ κυρίαρχος Μητροπολίτης Σίφνου καὶ Μήλου Καλλίνικος ἠδυνήθη καὶ ἐπανήλθεν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλ' ὡς φαίνεται δὲν εὗρεν εὐνοϊκὸν κλίμα συνεπειᾶς τῆς μακρᾶς αὐτοῦ, ἀκουσίας πάντως καὶ κατὰ πάντα δεικνυομένης, ἀπουσίας. Ὅθεν διὰ σχετικῆς ἀναφορᾶς αὐτοῦ ἀπὸ 4 Μαΐου 1830 πρὸς τὸν ὑπέργογον ἐκείνον καὶ εὐσεβῆ Κυβερνήτην Ἰωάννην Καποδίστριαν ἠτήσατο τὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ

27. Ὅστος μετὰ ταῦτα ἐγένετο Ἐπίσκοπος Κυναιθῆς ἦτοι Καλαβρύτων εἴτα καὶ Αἰγιαλείας (1833-1834). Βλ. Ἀπέση Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Λήμων, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, τόμ. Α', ἐν Ἀθήναις 1948, σελ. 184, 208, 210-211, Κωνσταντίνου Οἰκονόμου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 24.

28. Ἀπέση Ὁ Ἄνδρου Σωφρ. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 528-429, Κωνσταντίνου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 25.

29. Αὐτόθι.

30. Ἀπέση, Ἐπι. Ἱστορία, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 300-301, τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Ἐπίσκοπος Κέας καὶ Κύθνου Νικηδόημος Ρούσσοσ (1797-1842), ἐν Δελτίῳ «Ἐκκλησίας», ἔτ. ΚΣΤ' (1949), σελ. 67 ἐξ. Πασχάλης, Δ., Τζίας καὶ Θεομίου Νικηδόημος Ρούσσοσ, ἐν περιόδ. «Θεολογία», τόμ. Γ', ἐν Ἀθήναις 1925, σελ. 112, Τριανταφύλλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 15, γράφωντος διὰ ὅτι τῷ 1828 εἶχε παραλάβει ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτοῦ καὶ τὴν Σέριφον.

Βαγγελλίδου Τρ., Ἡ νῆσος Σέριφος, Ἐριούπολις 1909, τοῦ αὐτοῦ, Σέριφος-Ἱστορία, ἐν «Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαίδεια», τόμ. ΚΑ', σελ. 700.

31. Κωνσταντίνου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 43.

ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ Μητροπόλει Σίφνου, Μήλου, ἅτε ἀπροσκληθεὶς κατὰ τὸ 1817 παρὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν»³². Καὶ πραγματικῶς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παροικίαν αὐτοῦ, ἣν ἐσυνέχισε ποιμαίνων.

Κατὰ τὴν ἐν Ναυπλίῳ τῇ 15 Ἰουλίου 1833 γενομένην συνέλευσιν τῶν Ἀρχιερέων διὰ τὴν κατὰ τρόπον βίαιον καὶ ὄλως ἀντικανονικῶς ἀνακλήρουν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς Ἀυτοκεφάλου³³ ὁ Σίφνου δὲν παρέστη. Μόλις δὲ ὁ τελευταῖος ἐνεφανίσθη τῇ 26 Ἰουλίου 1833, μετὰ τοῦ ἐν Σίφνῳ διατρίβοντος Σιφνίου Μητροπολίτου Βελιγραδίου Ἀνθίμου Λαδοπούλου, ὅτε καὶ ὑπέγραψαν. Ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος διαλαμβάνει:

«Τῇ 26 Ἰουλίου 1833 περὶ τὴν 1 μετὰ Μεσημβρίαν.

Εἰς τοὺς σήμερον ἐμφανισθέντας Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας ἐκοινοποιήθη παρομοίως καὶ ἀνεπτύχθη κατ' ἑκτασιν ὁ σκοπὸς τῆς συγκαλέσεως καὶ προσκλήσεώς των, καὶ ἐπομένως ἀνεγνώσθησαν τὰ πρωτόκολλα τῶν προλαβουσῶν Συνεδριάσεων μεθ' ὃ ἐξεφράσθησαν ὅλοι ὁμοφώνως ὅτι ἡ ἔννοια τῶν πρωτοκόλλων εἶναι ἐντελῶς σύμφωνος μετὰ τὴν ἐνδόμυχον αὐτῶν πεποιθήσιν καὶ μετὰ τὰς πρὸ πολλοῦ ἐκπεπομένους ἐγκαρδίους εὐχὰς των. Ὅθεν καὶ συγκατατίθενται εἰς τὰ διαλαμβανόμενα, καὶ ἐπικυροῦν κατὰ πάντα τὰ εἰρημένα πρωτόκολλα, προσθέτοντες καὶ αὐτοὶ τὰς ὑπογραφὰς των.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 26 Ἰουλίου 1833

† Ὁ Σίφνου Καλλίνικος. Ὁ πρῶην Βιζύης Ἰωάσαφ
† Ὁ πρῶην Μπελιγραδίου Ἀνθίμος»³⁴.

Ἐν τῷ μεταξύ διὰ Β.Δ., ἐκδοθέντος τῇ 3/15 Ἀπριλίου ἐ.ε. διηρέθη τὸ Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος εἰς δέκα Νομοὺς, ἕκαστος τῶν ὁποίων θὰ ἀπετέλει καὶ μίαν Ἐπισκοπήν. Κατὰ ταῦτα ὁ Νομὸς Κυκλάδων, ὅστις διελάμβανε μέχρι τοῦδε τὰς Ἐπισκοπὰς α) Ἀνδρου καὶ Σύρου, Τήνου, γ) Σίφνου καὶ Μήλου, δ) Κύθνου, ε) Θήρας, ς) Νάξου καὶ Πάρου, θὰ κατέληγε, μετὰ τὴν χρεῖαν ἐκάστης εἰς μίαν Ἐπισκοπήν τὴν τῶν Κυκλάδων, ἔχουσαν ἔδραν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Νομοῦ, οἷα ἦτο ἡ Ἐρμούπολις Σύρου³⁵.

Τότε δὲ συνέβη καὶ τοῦτο τὸ παράδοξον. Δι' ἐτέρου ἀπὸ 21 Νοεμβρίου 1833 Β.Δ. διωρίσθησαν (!) ὡσανεὶ ἦσαν ὑπάλληλοι τινες οἱ Ἐπίσκοποι εἰς τὰς διαφόρους Ἐπισκοπὰς, εἰς δὲ τὴν ἡμετέραν τοιαύτην, ὑποβιβασθεῖσαν σὺν ταῖς λοιπαῖς εἰς Ἐπισκοπήν ἀπὸ Μητρόπολιν, διωρίσθη ... ὁ Σίφνου Καλλίνικος, ὡς Μήλου καὶ Σίφνου, μετὰ τὴν ἣν καὶ πρότερον εἶχε, Σίφνον. «Προσωρινῇ ἐπισκοπῇ... δ) Ἡ Ἐπισκοπὴ Μήλου, συγκειμένη ἐκ τῆς ὁμωνύμου

32. Ἀτέση Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Ἀθήνων, Ὁ Εὐβοίας Νεόφυτος Ἀδάμ, Ἀθήναι 1956, σελ. 234, Συμεωνίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 602.

33. Βιτόγλη Φιλαρέτου, Ἀρχιμανδρίτου, Ὁ Μητροπολίτης Τήνου Γαβριήλ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 41-42.

34. Κωνσταντῖνου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 169-170,

35. Αὐτόθι, σελ. 217.

ἐπαρχίας. Καθέδρα Σίφνος»³⁶. Ἐκλήθη δὲ κατὰ τὸ Διάταγμα ὁ Ἀρχιερεὺς αὐτῆς διὰ τὴν δώσῃ τὸν προσήκοντα ὄρκον πίστεως, ὃν ἔδιδον ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματέως τῆς ἐπικρατείας ἢ τοῦ Νομάρχου!³⁷.

Ὁ Σιφνομήλου Καλλίνικος, καίτοι διὰ τοῦ διαληφθέντος Β.Δ. ἡ Μητρόπολις αὐτοῦ ὑπεβιάσθη εἰς Ἐπισκοπήν καὶ δὴ προσωρινῇ, ἔφερεν ἰσοβίως τὸν τίτλον τοῦ Μητροπολίτου³⁸.

Τῷ 1853 ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπεμφεν αὐτῷ ἔγγραφο, δι' οὗ ἐφίστα τὴν προσοχὴν πρὸς κατάπαυσιν διαφόρων ἀταξιῶν λαμβανουσῶν χώρων ἐν Σίφνῳ κατὰ τὰς ἱεράς πανηγύρεις. Τοῦτο ἔχει ὡς ἑξῆς.

«Ἀριθ. Π. 2330

Δ. 1077 Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἰανουαρίου 1835

«Περὶ τῶν ἀπαισίων συνηθειῶν κατὰ τὴν ἐπισκοπήν Μήλου».

Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Βασιλείου

Πρὸς

Τὸν Σεβ. Μητροπολίτην ἅγιον Μήλου.

Πληροφορεῖται ἡ Σύνοδος ὅτι πολλοὶ χριστιανοὶ εἰς Σίφνον παρακολουθοῦντες κακὰς συνηθείας καὶ ὄλως διόλου ἀντιχριστιανικὰς πανηγυρίζοντες τὰ λεγόμενα κολιεράτα ἢ ἀδελφάτα πράττουσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ πλέον αἰσχιστὰ καὶ πλήρη κακοθηθείας πράγματα, εἰς τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι μέρος καὶ ἱερεῖς ἀποκαθιστῶντες αὐτοὶ ταῦτα ἐμφαντικώτερα, ἐνῶ ἀπεναντίας ὄφειλον νὰ καταδικῶσι ταῦτα ὡς βλάπτοντα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ὡς ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου γινόμενοι τύπος καὶ ὑπογραμμὸς διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν πολιτείας εἰς τοὺς χρι-

36. Ἐνθ' ἄνωτ., Κονιδάριη Ἐκκλ. Ἱστορ. Ἑλλάδος, ἐνθα ἄνωτ., στ. 363, Παπαδοπούλου Χρυσόστομου, Ἀρχιμ. ἱεροθρονότου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Α'. Ἱδρυσις καὶ ὀργανωσις τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1920, σελ. 77, Παοχάλη, Ἐκκλ. Ἀνδρου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 95.

37. Ὁ σοφὸς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 226) κακίξει τὴν τοιαύτην ὄντως ἀπαράδεκτον μεταχείρισιν τῶν Ἱεραρχῶν γράφων προσφυσῶς: «Διὰ τοῦτου τοῦ Διατάγματος διορίζονται οἱ πρὸ χρόνων ἤδη πολλῶν ὑπ' αὐτῆς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς θεῖους νόμους εἰσάπαξ διὰ βίου προκεχειρισμένοι ποιμένες εἰς ἃς εἶχον ἤδη καὶ ἐποίμαινον ἀδιακόπως κανονικὰς αὐτῶν παροικίας (οἷον ἀναγορευόμενοι καὶ σῶθις ἐξ ὑπαρχῆς!) ὅπερ ἄτοπον καὶ τῆς ποιμαντορικῆς χάριτος ὑβριστικόν... ὡς ἂν εἴπερ ἦσαν οὔτοι καὶ οἱ τοιοῦτοι κακῶς πρῶτερον διωρισμένοι, ἢ καὶ καθηρημένοι, καὶ πάλιν ἤδη ἀναγνωρίζονται ἢ ὡσανεὶ ἀποκαθίσταντο καὶ αἰθῆς ἐκ νέου εἰς πολιτικὴν ἀρχὴν, τελειωθείσης ἤδη τῆς προθεσμίας (καὶ τοῦτου πάντως φαίνεται τὸ τοῦ Διατάγματος σημαίνόμενον, ὡς ὑπαλλήλους τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας θεωροῦν καὶ τοὺς Ἐπισκόπους, οἷους ἀνεκλήρξε καὶ τὸ Καταστατικόν)».

38. Αὐτόθι, σελ. 217-220, Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 420, Φραντζῆ Ἀμβροσίου, Πρωτοσυγκέλου τῆς πρ. Χριστιανοὑπόλεως (Ἀρχαδίας) ἐπαρχίας, Ἐπιτομὴ τῆς Ἱστορίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τόμ. Γ', ἐν Ἀθήναις, σελ. 146 ἑξ.

σιανούς. Καί ἀπαρεῖ ἡ Σύνοδος πῶς ἡ Σεβασμιότης σας, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεπιστεύθη τὴν ἠθικὴν διαμόρφωσιν καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν χριστιανῶν δὲν λαμβάνετε πρόνοιαν περὶ τούτων καὶ νὰ ἐμποδίσγη τὴν κακοήθειαν ταύτην καὶ ἀναξίαν διόλου τοῦ χριστιανοῦ καὶ ἀπαράδεκτον τῆ Χριστιανικῆ Ὁρησκείᾳ.

«Ὅθεν παρακαλεῖσθε νὰ συμβουλευέσγη κατ' ἐπανάληψιν καὶ τοὺς χριστιανούς καὶ τοὺς ἱερεῖς τῆς Σίφνου ἢ καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ τῆς ἐπισκοπῆς Σας γίνονται τὰ τοιαῦτα, ἀπὸ τοῦ ν' ἀπέχωσιν ἀπὸ τῶν τοιούτων βακχικῶν τελετῶν, ὡς ἀνοικίων πρὸς αὐτοὺς ἐνεργοῦντες εἰς περίστασιν παρακοῆς ὅ,τι ἐκ τῶν καθόντων σας ἐκκλησιαστικῶς καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς.

Συγχαρεῖται δὲ εἰς τούτους νὰ περιορίζωνται εἰς μόνον τὸ ὕψωμα. Ἐὰν δὲ ἡ συμβουλὴ σας καὶ νουθεσία σας δὲν ἰσχύσῃ εἰς τοὺς χριστιανούς, θέλετε ἀναφέρει πρὸς τὴν Σύνοδον διὰ νὰ λάβῃ αὕτη τ' ἀνήκοντα μέτρα εἰς κατάπαυσιν τοῦ κακοῦ.

Καὶ ταῦτα κατ' ἐγκρισιν.

Τὰ μέλη

- † Ὁ Κορίνθου Κύριλλος, Πρόεδρος
- † Ὁ Ἀργολίδος Κύριλλος
- † Ὁ Βοιωτίας Παΐσιος
- † Ὁ πρ. Ἡλείας Ἰωνᾶς.

Ὁ Γραμματεὺς
Θ. Φαρμακίδης.

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

Ἐν Σίφνῳ τῆ 5 Σεπτεμβρίου 1835

† Ὁ Μήλου Καλλίνικος³⁹.

Ὁ Καλλίνικος Ἡλιάδης δὲν διετέλεσε Συνοδικὸς Ἀρχιερεὺς⁴⁰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐπισυμβάντος ἐν Σίφνῳ τῆ 21 Ἀπριλίου 1843 καὶ οὐχὶ τῷ 1833 ἢ τῷ 1835, ὡς τινὲς ἐσφαλμένως γράφουν⁴¹.

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός, καθ' ὃν οὐδεμία περὶ τῆς χρευσούσης Ἐπισκοπῆς Σιφνομήλου πρόνοια ἐλήφθη ἐκ μέρους τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ πολιτείας, πρῶτον τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, λαμβάνον ἀφορμὴν καὶ ἐκ τῆς ἐν τῷ μεταξύ γηρευσάσης Ἐπισκοπῆς Ἀργολίδος, «ἠξίωσε παρὰ τῆς Συνόδου νὰ πληροφορηθῇ», αὐτὸ ποῖον διέπονται

39. Δυοβουνιώτου, Κ., Ἐγκύκλιοι καὶ ἐγγραφα ἀποκείμενα ἐκ τοῦ Ἀρχιερατοῦ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Κιμώλου, ἐν Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ἔτ. Π' (1935), σελ. 16 ἐξ. Ἐφημ. «Σίφνος», ἔτ. 1935, μὲνός Ἰουνίου.

40. Ἀτέση Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Δήμου, Οἱ κατὰ τὰ ἔτη 1833-1900 διατελέσαντες ὡς Συνοδικοί Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Δελτίῳ «Ἐκκλησία», ἔτ. ΑΓ' (1957), σελ. 416-418-440, ἐνθα οὐδαμοῦ ἀναφέρεται. Τριανταφύλλου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 304, τοῦ αὐτοῦ, Ὁ θεσμὸς τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐπιτροπῶν ἐν τῇ Ἀυτοκεφαλῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἐν περιοδ. «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Κανονικῶν Δικαίων», Ἀθῆναι 1953, σελ. 47. Ράμου Ἰω., Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Κιμώλου—Τὸ μονάριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐν «Κιμωλιακά», Ἀθῆναι 1933, σελ. 34 ὑποσ., Τριανταφύλλου, ἐνθ' ἀνωτ.

41. Ἀτέση Β., Ἐπ. Ἱστορία..., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 304, τοῦ αὐτοῦ, Ὁ θεσμὸς τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐπιτροπῶν ἐν τῇ Ἀυτοκεφαλῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἐν περιοδ. «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Κανονικῶν Δικαίων», Ἀθῆναι 1953, σελ. 47. Ράμου Ἰω., Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Κιμώλου—Τὸ μονάριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐν «Κιμωλιακά», Ἀθῆναι 1933, σελ. 34 ὑποσ., Τριανταφύλλου, ἐνθ' ἀνωτ.

πνευματικῶς αὐται» καὶ «τίνα μέτρα ἔλαβεν» Αὕτη «περὶ τῆς διεξαγωγῆς τῶν, ἐν ταῖς Ἐπισκοπαῖς ταύταις, ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ Αὐτῆς, τῆ 12 Ὀκτωβρίου 1843 ἀπεφάσισεν ἐπ' αὐτοῦ σχετικῶς καὶ ἀπήντησεν, ὅτι αἱ διαληφθεῖσαι Ἐπισκοπαὶ ἀδιέπονται ὑπὸ τῶν παρὰ τῶν ἰδίων ἐν αὐταῖς τελευτησάντων Σεβ. Μητροπολιτῶν διωρισμένων κατὰ τόπον Ἐπιτροπῶν». Καὶ «ὡς πρὸς μὲν τὴν πρώτην (τ.ἔ. τὴν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας) δὲν ἔλαβεν ἡ Σύνοδος κανὲν μέτρον καὶ οὔτε ἐπραξε τίποτε περὶ διεξαγωγῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς πραγμάτων, ἀπεκδεχουμένη παρὰ τῆς Β. Κυβερνήσεως τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ περὶ Ἐπισκοπῶν ἀποφασισθέντος ἐσχάτως σχεδίου». Ὡς πρὸς δὲ τὴν δευτέραν, τὴν τῆς Σιφνομήλου δῆλον ὅτι, ἐξήχησε τὴν κατὰ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου συγχώνουσιν αὐτῆς προσωρινῆς οὔσης τῆ τῶν Κυκλάδων⁴².

Ἄλλ' εἰς πάντα ταῦτα τὸ Ὑπουργεῖον δὲν συνεφώνησε. Τοῦναντίον ἐπεμψεν ἐγγραφοῦν ὑπ' ἀριθμ. 2305/2312-1843, ἐν οἷς διελάμβανεν «Οἱ ὑπὸ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Σ. Ἱεραρχῶν τοῦ τε Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος καὶ τοῦ Σίφνου, τεταγμένοι Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι, ἦσαν Ἐπίτροποι προσώπων ζώντων. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ὅμως, καθ' ἣν οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐξέλιπον, ἔπαυσαν νὰ εἶναι ἐπίτροποι, καὶ ἐνεργῶσιν ὡς τοιοῦτοι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν Σ. Ἱεραρχῶν, τοῦ μὲν Κυροῦ Γερασίμου κατὰ τὸν πρόην Νομὸν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τοῦ δὲ Κυροῦ Καλλιπύκου ἐν τῇ παροικίᾳ Σίφνου, Μήλου, κλ., ἐνεργοῦσιν ἔργα μὴ ἐπιτραπέντα νομίμως εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας προϊσταμένης ἀρχῆς, ἢ ὅποια τὸ νῦν ὑπάρχει αὐτῇ ἡ Ἱερά Σύνοδος. Ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ ἐπιχειροῦντα πρᾶξιν τινὰ πολιτικὴν ἢ Ἐκκλησιαστικὴν ἢ Δημοτικὴν, ἢ Στρατιωτικὴν, χωρὶς νὰ εἶναι νομίμως διωρισμένοι, ὁ Ποινικὸς νόμος τοῦ Βασιλείου τιμωρεῖ ἀσθηρότατα (ἀριθ. 227), εἴτε πολιτικὸς εἶναι ὁ ἐπιχειρῶν τὴν τοιαύτην πρᾶξιν, εἴτε Ἐκκλησιαστικός, ἢ Δημοτικός, ἢ Στρατιωτικός, κτλ., διὰ τοῦτο ἐνομίσαμεν ἐπ' ἀνάγκης νὰ γνωστοποιήσωμεν τ' ἀνωτέρω εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, διὰ νὰ προληφθῶμεν ἐνδεχόμενα καταδιώξεις μὲν κατὰ τῶν εἰρημένων κληρικῶν, ὡς ἐνεργούντων ἐκκλησιαστικῶς, χωρὶς νὰ εἶναι νομίμως διωρισμένοι, προσβολαὶ δὲ κατὰ τοῦ κύρους τῶν πράξεων αὐτῶν.

Διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦ πράγματος ἡμεῖς προσκαλοῦντες διὰ τῆς παρουσίας τὴν περὶ θεραπείας αὐτοῦ

42. Τῆ Ἐπισκοπῆ Κυκλάδων, ἀρχιερατεύοντος τοῦ ἐκ Χίου καταγομένου Μητροπολίτου Δανιὴλ Κοντούδη, τοῦ ἀπὸ Καρόστου καὶ πρότερον ἐκ Χίου (1842-1862) ἠνώθησαν, πλὴν τῆς Παροναξίας, οὐνενοθείσσης τῷ ἔτει 1841, αἱ Ἐπισκοπαὶ α) Ἀνδρου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς Σεραφεῖν Γρόσου (1837-1842), β) Θήρας, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μητροπολίτου Ζαχαρίου Κυριακοῦ (1814-1842) καὶ Κούφου, μετὰ τὴν ἐκδημίαν τοῦ Μητροπολίτου αὐτῆς Νικοδήμου Ρούσσου (1897-1842). Βλ. Ἀτέση, Ἐπ. Ἱστορία ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 146-147, 279-280, 294, 300-301, τοῦ αὐτοῦ, Ὁ θεσμὸς τῶν Ἐπ. Ἐπιτροπῶν (1814-1842), σελ. 47, τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρου καὶ Τήνου Δανιὴλ Κοντούδης, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΚΕ' (1954) σελ. 45, Κωνσταντίνου Οἰκονόμου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 490,

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Θά είναι παροδική.

Ο εὐσεβής Ἑλληνικός λαός μετὰ λύπης παρηκολούθησε τὴν μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας διέ-
νεξιν, ἥτις ἀσφαλῶς θά εἶναι παροδική.

Ἡ αἰσιοδοξία ἡμῶν αὕτη στηρίζεται εἰς τὸ ὅτι ὁ ἐκπροσωπούμενος ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων Ἑλληνικός λαός δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθῆ ἔχθρικὰς σχέσεις πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς λέγει ὁ ἱστορικός Ζαμπέλιος, ὁ Ἑλλη-
νισμός ὀφείλει «νέαν ζωὴν, νέον αἰῶνα, νέον στάδιον, ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν νεκρανάστασιν». Δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς «Ἑλληνο-
σώτειρα». Καὶ ὁ ἱστορικός τοῦ ἔθνους μας Κ. Παπαρηγόπουλος λέγει, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετὰ τὴν βοήθειαν τῆς Ἐκκλησίας οὐ μόνον «ἐπρωταγωνίστησεν ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι», ἀλλὰ καὶ «ἀνεκαίνισθη ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις». Καθ' ὅλας τὰς ἐθνι-

γνώμην τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προσθέτομεν, ὅτι, τὸ ν' ἀναγνωρίσῃ μὲν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπ' εὐθείας τοὺς ἐπιτρόπους τῶν διαληφθέντων δύο Σ. Ἀρχιερέων, δὲν φαίνεται εὐκόλον, διότι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐκδιδοῦσα τοιοῦτους διορισμούς, θέλει τεθῆ καὶ εἰς διηνεκὴ ἀλληλογραφίαν μετὰ πολλῶν κατὰ δεκάδας Ἐπιτρόπων Ἐκκλησιαστικῶν, καταστημάτων εἰς τὰς πόλεις, τὰς κομποπόλεις, καὶ τὰ χωρία, τὰ κατὰ τὴν Κορινθίαν καὶ τὴν Ἀργολίδα καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῶν νήσων Σίφνου, Μήλου, Κιμῶλου, Φολεγάνδρου καὶ Σικίνου· τὸ νὰ διορίσῃ δὲ εἰς ἕκαστον τῶν Ἐπισκοπῶν Ἐπιτροπὴν ἐξ ἰσοωμένων τοῦ κατωτέρου κλήρου, τοῦτο πάλιν δὲν εἶναι ἔννομον. Ὅθεν προκειμένου λόγου, ἵνα ληφθῆ ταχέως πρόνοια πνευματικῆ, προσωρινῆ μὲν μέχρι τῆς ὀριστικῆς περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀποφάσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, σύμφωνος δὲ πρὸς τὴν ἀνέκαθεν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, τὴν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν Ἱερῶν Κανόνων στηριζομένην, κάλλιον ἦτο φρονοῦμεν, ἐὰν ἐκ τῶν γειτνιαζόντων ἢ σχολαζόντων Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, ὁ μὲν Ἅγιος Κυνοῦρίας Κύριος Διονύσιος προσεκαλεῖτο ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Ἀργολίδος, ἄλλος δὲ τις ἐπίσης ἀπεστέλλετο εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Σίφνου κλπ., διὰ νὰ ἐκτελῶσιν ἀμφότεροι πρὸς καιρὸν, ἐξαρχικῶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καθιστάμενοι, καθήκοντα πνευματικῶν ποιμένων πρὸς καταρτισμὸν τῶν πιστῶν τῶν μενόντων ἀνευ πνευματικῆς προστασίας μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν ἰδίων ποιμένων, Γερασίμου καὶ Καλλινίκου...»⁴³.

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ

43. Ἀττίση, Ἐπ. Ἱστορία, 2^η ἐκδ., σελ. 147-148,

καὶ περιπετείας ἡ Ἐκκλησία ὡς φιλόστοργος μήτηρ καὶ ὡς «ἡ ὄρνις τὰ νοσσία ἐαυτῆς» ἀνέλαβε τὴν κηδεμονίαν τῶν Ἑλλήνων.

Τὰ βιώματα τῶν δεσμῶν τούτων μετὰ τῆς Ἐκκλησίας πάλλονται πάντοτε ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸ οὗτος οὐδέποτε θά ἀνεχθῆ τὸν τραυματισμὸν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διὰ τῆς συνεχίσεως μᾶς τοιαύτης ἐπιβλαβοῦς διενέξεως.

Δὲν ἀναιροῦν, ἀλλὰ τὰ ἐπιβεβαιώνουν.

Αἱ περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Βατικανοῦ ἐναντι τῆς Ὁρθοδοξίας ἀνακοινώσεις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, διὰ τῶν ὁποίων οὗτος ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ Βατικανὸν ἀπεπειράθη νὰ διασπᾷ τὴν Ὁρθοδοξίαν διὰ τῶν κηρωρισμένων προσκλήσεων, τὰς ὁποίας ἀπήθνηε πρὸς τὰς Ἀυτοκεφάλους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας, ἠνάγκασαν τὸ Βατικανὸν νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις δι' ἐπισήμου ἐκπροσώπου του εἰς τοὺς «Τάϊμς τῆς Νέας Ὑόρκης». Κατὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας, «ὁ Πάπας δὲν εἶχε πρόθεσιν» νὰ διασπᾷ τὴν Ὁρθοδοξίαν. Ἐπὶ πλέον διηκρινίσθη, ὅτι ἡ ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποίησις τοῦ ὄρου «κηρωρισμένοι ἀδελφοί» ἔχει τὴν ἔννοιαν, ὅτι οὗτος τοὺς θεωρεῖ «σχισματικούς», ἀλλὰ «ἀδελφούς».

Ἄλλ' ὡς εἶναι φανερόν, αἱ ἐξηγήσεις τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Βατικανοῦ οὐ μόνον δὲν ἀναιροῦν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀμερικῆς λεχθέντα, ἀλλ' ἀντιθέτως τὰ ἐπιβεβαιώνουν. Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πάπα δὲν ἠρώτηθη, ὅτι ἀπεστάλησαν κηρωρισμένοι προσκλήσεις πρὸς τοὺς «κηρωρισμένους ἀδελφούς», ἀλλὰ περιορίσθη νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ Πάπας δὲν εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ διασπᾷ τὴν Ὁρθοδοξίαν. Εἶναι δύσκολον ἡμῶς οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ πιστεύσων, ὅτι δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη πρόθεσις, διότι, ἐὰν πράγματι δὲν ὑπῆρχε, τότε θά εἶχεν ἀποσταλῆ μία καὶ μόνη πρόσκλησις πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς κορυφὴν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Νέον Ἐκκλησιαστικὸν Οἰκοτροφεῖον.

Εἰς τὰ παραδείγματα τῆς κοινωνικῆς δράσεως τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν μας δέον νὰ προστεθῆ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ, πρωτοβουλία καὶ ἐνεργεταὶς τοῦ ὁποίου ἀνεγείρεται ἐν Ἰωαννίνοις τὸ θεμελιωθὲν ἤδη Οἰκοτροφεῖον ἀπόρων ἀριστερόντων μαθητῶν.

Διὰ τὴν σημασίαν τοῦ ἀνεγειρομένου οἰκοτροφείου ὁ «Ἡπειρωτικὸς Ἀγών» γράφει χαρακτηριστικῶς τὰ ἑξῆς: «Εἰς τὴν Ἡπειρὸν ὑπάρχει ἐπιτακτικὸν τὸ πρόβλημα τῆς βοηθείας καὶ ἐνισχύσεως τῶν ἀπόρων μαθητῶν. Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν, ὅτι οἱ Ἡπειρώται μαθηταὶ διαθέτουν μίαν ἀξιοζήλευτον εὐφύιαν, ἡ ὁποία ἀτυχῶς συνοδεύεται καὶ ἀπὸ μίαν πανθομολογουμένην πενίαν. Καὶ οἱ μα-

θηται αὐτοὶ ἀγωνίζονται καὶ ὑποφέρουν, διὰ τὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰς ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς των. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κοιμῶνται νηστικοὶ ἢ ὑποσιτίζονται. Στεροῦνται βιβλίων καὶ ἄλλων βοηθητικῶν μέσων. Κοιμῶνται εἰς τρώγλας καὶ εὐρίσκονται πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ὄλων τῶν κινδύνων, οἱ ὁποῖοι παραμονεύουν τὰς ὑπάρξεις αὐτὰς. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτὰς ὑποκύπτουν εἰς τὸν στρόβιλον τῆς ζωῆς καὶ ἐξαφανίζονται. Τὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς νηστεῖς καὶ ἀνοποδίτους μαθητὰς, τοὺς στερομένους στέγης καὶ βιβλίων νέους, τοὺς διατρέχοντες τὸν κίνδυνον καὶ παρασυροῦν εἰς τὴν δίνην τῆς καταστροφῆς νεαροὺς βλαστούς, ἔρχεται σήμερον τὰ βοηθήσει ὁ Σεβασμιώτατος διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Οἰκοτροφείου».

Εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ κτιρίου θὰ ἐγκατασταθοῦν αἱ ἀποθήκαι καὶ ἡ κεντρικὴ θέρμανσις. Εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον θὰ κατασκευασθοῦν αἱ αἴθουσαι ψυχαγωγίας, ἐντεχνήτρια, αἴθουσαι μελέτης, ἐστιατόριον κ.τ.τ. Εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον θὰ κατασκευασθοῦν οἱ κοιτῶνες τῶν μαθητῶν, ἰατρεῖον, φαρμακεῖον κ.λ.π.

Ἄς εὐχηθῶμεν, ὥστε τὸ Οἰκοτροφεῖον τοῦτο θὰ ἀποδώσῃ καρπὸν ἑκατονταπλασίονα πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Τὰ πράγματα διαψεύδουν.

Εἰς πρόσφατον σημείωμά της ἡ «Καθολικὴ» ἔγραψεν, ὅτι «δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἐποχὴν παγκοσμίῳ φιλενωτικῷ συναγερωῦ νὰ διδάσκονται οἱ Ἑλληνόπαιδες τὸ πρὸς τὴν πρεσβυγενῆ Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης μῖσος». Ὁρθόν. Ἄλλὰ τὰ πράγματα διαψεύδουν τὴν «Καθολικὴν». Τὸ νὰ διαφωτίζονται οἱ Ἑλληνοπαιδες περὶ τῶν κακοδοξιῶν καὶ πλανῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας οὐδόλως εἶναι ἐκδηλώσις μίσους. Ἡ ἔνωσις καὶ ἡ ἀγάπη πρέπει νὰ οἰκοδομῶνται ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς ἀποκρύψεως τῆς πραγματικότητος.

Μῖσος ὑπάρχει ἀναμφιβόλως καὶ σήμερον. Ἄλλὰ τοῦτο ὑπάρχει μᾶλλον εἰς τινὰς θερμοαίμους ἐκπροσώπους τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἔστωσαν ὡς παράδειγμα οἱ ἐν Βραζιλίᾳ πέντε ρωμαιοκαθολικοὶ ἱερεῖς, οἵτινες, ὡς ἐσημειώθη ἐν τῇ στήλῃ τῶν «Χρονικῶν» τῆς «Ἐκκλησίας», συνεκέντρωσαν 2000 ὄπαδῶν των καὶ ἐπετέθησαν ἐναντίον προτεσταντῶν ἱεραποστόλων, τραυματίσαντες πολλοὺς ἐξ αὐτῶν καὶ προπολήσαντες τὰ μεταφορικά των μέσα. Εἰς ποίους λοιπὸν παρατηροῦνται ἐκδηλώσεις μίσους;

Ποῦ βαδίζει;

Ἡ ἐν Θεσσαλονικῇ λειτουργοῦσα «Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή», ἣτις ἔχει ὡς προορισμὸν νὰ ἐτοιμάζῃ ἱερεῖς καὶ συγχρόνως διδασκάλους τῶν παρεθελῶν περιούχων, ἐξακολουθεῖ δυστυχῶς νὰ παραμένῃ ἀκέφαλος ἕνεκα τοῦ γράμματος τοῦ νόμου! Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἰδρύσεώς της στερεῖται Διευθυντοῦ, διότι οἱ ὑποψήφιοι κατὰ κανόνα δὲν συγκεντρῶνουν τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἄλλὰ ποῦ βαδίζει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Σχολὴ αὕτη; Πῶς οἱ σπουδασταὶ της θὰ ἀποκτήσουν ἱερὸν ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμόν, ὅταν ἐνδιαυτῶνται ἐν αὐτῇ τελείως μόνοι των, χωρὶς νὰ ἔχουν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν τὸν ἐνθουσιώδη Διευθυντήν, ὅστις θὰ τοὺς ἐμπνέῃ καὶ θὰ τοὺς καθοδηγῇ;

Πιστεύομεν, ὅτι ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς Θρησκευμάτων Καθηγητῆς κ. Β. Βέλλας θὰ δώσῃ ἐν τέρμα εἰς τὴν ἀπὸ μακροῦ ὑπάρχουσαν σοβαρὰν ἐκκενρότητα ταύτην. Ἔστω διὰ τροποποιήσεως τῆς σχετικῆς νομοθεσίας θὰ ἠδύνατο ἡ Σχολὴ αὕτη νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα πεφωτισμένον οἰακοστρόφον καὶ ἐμφυχωτήν.

Ἦς κόρη ὀφθαλμοῦ.

Κατὰ τὰς ἐκ Κρήτης πληροφορίας ἡ ἱστορικὴ μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου βαίνει πρὸς διάλυσιν, παρὰ τὰς συγκλητικὰς ἐκκλήσεις τῶν Ρεθυμνίων πρὸς ἐξέυρεσιν τρόπου διασώσεως καὶ διατηρήσεως τοῦ συμβόλου αὐτοῦ τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῶν Ἑλληνορθόδοξων ἰδανικῶν.

Νεμίζομεν, ὅτι οἱ ἀρμόδιοι δέον νὰ κινητοποιηθοῦν δραστηρίως πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ἐπαπειλουμένης καταστροφῆς τοῦ μνημείου. Τοιούτου εἵδους μνημεῖα πρέπει νὰ προφυλάσσονται ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ, νὰ συντηρῶνται ἐπιμελῶς καὶ νὰ προβάλλονται εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς πρὸς φρονηματισμὸν τῶν Ἑλληνοπαίδων. Εἰς μίαν ἐποχὴν, εἰς τὴν ὁποίαν κυριαρχεῖ ἡ Τεχνικὴ, δὲν πρέπει νὰ ἐξασθενίξῃ ἀλλ' ἀντιθέτως νὰ ἐνισχύεται ἡ προβολὴ τῶν πνευματικῶν συμβόλων τοῦ Ἔθνους μας.

Νὰ ἀναληφθῇ πρωτοβουλία της.

Εἶναι εὐχάριστον, ὅτι εἰς τὸ «Τέταρτον Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Πατρολογικῶν Σπουδῶν», ὅπερ θὰ συγκληθῇ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον ἐν Ὁξφόρδῃ, θὰ ἐξαρθῇ διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ὁ πλοῦτος τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν, τοὺς ὁποίους ἐκκληροδότησαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα οἱ Πατέρες τῆς Ἀνατολῆς.

Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο ἔχουν ἤδη κληθῆ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἐκπροσώπων τῆς καθ' ὄλον Ὁρθόδοξον Θεολογίας. Καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἀναληφθῇ πρωτοβουλία τις, ὥστε οἱ μέλλοντες νὰ μετάσχουν τοῦ συνεδρίου τούτου Ἕλληνες τοῦλάχιστον Ὁρθόδοξοι Θεολόγοι νὰ ἔχουν συμφωνήσει ἐπὶ θεμελιωδῶν τινῶν σημείων κοινῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς ἑλληνικῆς θεολογικῆς σκέψεως. Τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον. ἵνα ἡ προβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου πατερικῆς παραδόσεως εἰς τὸν Δυτικὸν κόσμον γίνῃ ὅσον τὸ δυνατόν πληρεστερά καὶ συστηματικώτερα.

Θὰ ἐπετέλουν θαύματα.

Εἰς τὴν στήλῃν τῶν «Χρονικῶν» κατεχωρίσθη ἡ εἰδησις περὶ τοῦ ὅτι ἐν τῇ πολιτείᾳ Μισσοῦρι τῆς Ἀμερικῆς ρωμαιοκαθολικοὶ, προτεστάνται καὶ Ἰουδαῖοι συνειργάσθησαν ἀρμονικῶς, διὰ τὰ δημιουργή-

σων μίαν νέαν ἐστὶν καὶ πατρίδα εἰς τριάκοντα προσφυγικὰς οἰκογενεῖας, προερχομένης ἐκ Κούβας. Ἡ παρασχεθεῖσα δὲ βοήθεια ὑπῆρξε πράγματι τελεσφόρος καὶ ἀποτελεσματικὴ.

Ἀληθῶς! Ἡ ἐν τῷ κόσμῳ δυστοχία καὶ ὁ πόνος θὰ ἀπημβλύνοντο σημαντικῶς, ἐὰν εἰ ἐν τῷ κόσμῳ φέροντες τὸ Χριστιανικὸν ὄνομα συνησπίζοντο εἰς μίαν συστηματικὴν ἐκστρατεῖαν ἀγάπης καὶ ἐὰν ἐπεστράτευον πάσας τὰς δυνατότητας αὐτῶν πρὸς ἀποκρούσιν τῆς φθοροποιῦ δυνάμεως τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ποικιλομόρφου θλίψεως. Ἐὰν τῆς ἀνωτέρου μνημονοθεσίας προσπάθειαι μετέσχον ἐπιτυχῶς καὶ ἰουδαῖοι, οἱ Χριστιανοὶ θὰ ἐπετέλουν κυριολεκτικῶς θαύματα εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἐξυγιάνσεως τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς κοινωνίας, ἐὰν συνήρουν τὰς δυνάμεις των ὑπὸ τὴν ἐνοποιὸν ἐπίδρασιν τοῦ Ὁρθόδοξου πνεύματος, ὅπερ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἶναι καὶ πνεῦμα καθολικῆς ἀγάπης.

Κατάστασις ἀπογοητευτικὴ.

Δείγμα τῆς καταπτώσεως, ἣτις χαρακτηρίζει τὰ ἦθη μερίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἶναι ἡ ὑπὸ τινων ἐφημερίδων ἠρωοποίησις τῶν «ἀηδῶν», ὡς ἐχαρακτηρίσθησαν ὑλὸ τινων σοβαρῶν δημοσιογράφων, σχέσεων ποδοσφαιριστοῦ τινος μετὰ τινος ἐπιπολαίας μαθητριάς, θύματος τῆς γενικωτέρας κοινωνικῆς καταστάσεως.

Ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ δημιουργῇ αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν δύο τούτων νέων καὶ νὰ ἀποκρύπτεται ἐπιμελῶς, μὲ ταυτόχρονον προσπάθειαν ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνυπνίσεώς των, ἐξωραίσθη ὑπὸ τινων ἐφημερίδων διὰ περιγραφῶν περὶ «αἰδυλλίων» καὶ διὰ δημοσιεύσεως φωτογραφιῶν... τῶν εὐτυχῶν μελλονύμων. Ἡ κατάσταση πράγματι εἶναι ἀπογοητευτικὴ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλῇ ἀπεπαγγέλτως τὴν ἐπέμβασιν τοῦ εἰσαγγελέως.

Τὸ κλίμα τοῦ νεοελληνικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ νομίζομεν, ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν τοῦ «ἄσσου» ποδοσφαιριστοῦ καὶ τῆς ἀηλικῶν μαθητριάς, οἱ ἀρμόδιοι διὰ τὸν ἀθλητισμὸν δὲν ἔδειξαν οὐδὲν σημεῖον συγκινήσεως καὶ εἰς οὐδεμίαν προέβησαν ἐνέργειαν ἢ ἔστω ἀπλῶς ἐκδήλωσιν, ἢ ὅποια νὰ δεικνύη ὅτι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἔργου των ἐν μέσῳ τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας. Ἀπὸ τοιαῦτα καὶ ἄλλα κρούσματα ἡ κοινὴ γνώμη, ἀκόμη καὶ ἡ μερὶς τῆς ἢ ὅποια δὲν ἔχει γνῶσιν βαθυτέραν τῶν ὄσων συμβαίνοντων εἰς τὸν ἀθλητικὸν κόσμον, ἔχει σχηματίσει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι τὸ ἦθος εἶναι σχεδὸν περιττὸν στοιχεῖον εἰς τὴν διαμορφουμένην ἐκ τῶν πραγμάτων εἰκόνα τοῦ ἀθλητικοῦ ιδεώδους, ὡς τὸ ἐννοοῦν οἱ ἀρμόδιοι οὗτοι. Τὸ γεγονός τοῦτο πρέπει νὰ κινήσῃ ἐπὶ τέλους τὴν προσοχὴν τῆς Πολιτείας, διότι ὡς βαίνοντα τὰ πράγματα, ὁ ἀθλητισμὸς, καὶ ἰδιαίτερος τὸ ποδόσφαιρον, θὰ καταστῇ παράγων ἐξαχειρώσεως ἠθικῆς καὶ θὰ ζημιώσῃ ἀντὶ νὰ ὠφελήσῃ εἰς τὴν διάπλασιν τῆς αὐριανῆς ἑλληνικῆς γενεᾶς.

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ.

Ὁ ἀρξάμενος ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῆς Ἑυρωπαϊκῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς (Ε.Κ.Α.) καὶ τοῦ Ὁργανισμοῦ Οἰκονομικοῦ Συντονισμοῦ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν (Κόμεκον) ἐπιβάλλει, ὅπως αἱ εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν συνεργαζόμεναι ἀντικομμουνιστικαὶ χῶραι συντονίσουν τὰς προσπάθειαι των, ὥστε ἡ συνεργασία των νὰ εἶναι εἰλικρινῆς καὶ ἀνιδιοτελῆς, στηριζομένη πρὸ πάντων ἐπὶ ὠρισμένων ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν κανόνων.

Ἰδιαίτερα πρὸ πάντων προσπάθεια πρέπει νὰ καταβληθῇ εἰς τὴν ἐξισορρόπῃσιν τῶν συνθηκῶν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν μικροτέρων ἐκ τῶν μετεχουσῶν τῆς Ε.Κ.Α. χωρῶν πρὸς τὰς συνθήκας, αἱ ὁποῖαι ἤδη ἐπικρατοῦν εἰς τὰς μεγαλυτέρας χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Καὶ ἡ ἐξισορρόπησις αὕτη θὰ ἐπιτευχθῇ, ὅταν αἱ μεγαλύτεραι χῶραι δὲν ἐπιδιώξουν ἴδια ὀφέλη εἰς βάρος τῶν μικροτέρων χωρῶν, ἀλλὰ βοηθήσουν ἀποτελεσματικῶς αὐτὰς νὰ ἀναπτύξουν πάσας τὰς δυνατότητας των. Πρέπει νὰ ἀντιληφθῶμεν, ὅτι ἡ Κόμεκον θὰ ἀντιμετωπισθῇ πρὸ πάντων, ὅταν ἐκδιωχθῇ ἡ ἀντίληψις, ὅτι ἡ ἀμοραλιτέ πρέπει νὰ διέπῃ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῶν λαῶν.

«Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας».

Πληροφοροῦμεθα, ὅτι ὁ διεθνὴς φήμις Καθηγητῆς τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας καὶ ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Sir Steven Runciman ὠμίλησεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης περὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος θέματος «Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν».

Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπιφυλάξεων, τὰς ὁποίας θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχη τις περὶ σημείων τινῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος διαλέξεως, δεόν νὰ ἐξαρθῇ, ὅτι ὁ διαπρεπῆς ὀμιλητῆς ἐτόνισεν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας ἔσωσε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος πρὸς δόξαν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἀλήθεια αὕτη πρέπει πάντοτε νὰ εἶναι ζωντανὴ εἰς τὴν μνήμην τῶν διαχειριζομένων τὰς τύχας τοῦ Ἑθνους μας, ἵνα ἡ στάσις ἐναντὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πάντοτε πλήρης ἀγάπης, στοργῆς καὶ εὐγνωμοσύνης.

Κατὰ πλάτος, ναί. Ἀλλὰ κατὰ βάθος;

Κατὰ προσφάτους στατιστικὰς, ἡ Ἁγία Γραφή ἔχει μεταφρασθῆ καὶ κυκλοφορεῖ εἰς 1181 γλώσσας καὶ διαλέκτους, εἴτε ὀλόκληρος εἴτε κατὰ μέρη. Συγκεκριμένως, ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Ν. Διαθήκη εἶναι μετεγλωττισμέναι ὡς σύνολον εἰς 226, ὀλόκληρος ἡ Καινὴ Διαθήκη εἰς 607 καὶ εἰς τὰς ὑπολοίπους 348 γλώσσας καὶ διαλέκτους τοῦλάχιστον ἀνὰ ἓν βιβλίον ἐξ αὐτῶν. Ἡ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τυχῆς διάδοσις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι βεβαίως ἱκανοποιητικὸν γεγονός. Ἀλλ'

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

'Η 'Ιερά Σύνοδος επιληφθεῖσα τῶν εἰς τὴν 'Αποστολικὴν Διακονίαν ἀναφερομένων θεμάτων διώρισεν Γεν. Διευθ. τὴν αὐτῆς τὸν Παν. 'Αρχιμ. κ. Αὐγουστῖνον Καντιώτην, 'Ιεροκήρυκα παρὰ τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν.

'Η 'Ι. Σύνοδος ἐπὶ τῇ διοργανώσει τῆς ἐβδομάδος «Νεότης καὶ θέαμα» ἀπήυθυσε πρὸς τὸν 'Ελληνικὸν λαὸν σχετικὴν ἐγκύκλιον, ἣτις ἔτυχεν εὐρείας δημοσιεύσεως.

'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν

'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ διαρρεῦσαν 15ήμερον ἐχοροστάτησεν εἰς τοὺς κάτωθι 'Ι. Ναοὺς.

— Τῇ 18ῃ Νοεμβρίου κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν εἰς τὸν 'Ι. Ναὸν τῆς Μητροπόλεως.

— Τῇ 20ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τοῦ 'Εσπερινοῦ ἐν τῷ 'Ι. Ναῶ 'Εισοδίων Θεοτόκου 'Ιδρύματος ΟΧΕΚ Βύρωνος.

— Τῇ 24ῃ Νοεμβρίου κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τοῦ 'Εσπερινοῦ ἐν τῷ πανηγυρίζοντι 'Ι. Ναῶ 'Αγίας Αἰκατερίνης Πλάκας.

— Τῇ 25ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ 'Ι. Μητροπολιτικῷ Ναῶ.

— Τῇ 29ῃ Νοεμβρίου κατὰ τὴν 'Ακολουθίαν τοῦ 'Εσπερινοῦ εἰς τὸν 'Ι. Ναὸν 'Αγίου 'Ανδρέου Πατησίων.

— Τῇ 17ῃ Νοεμβρίου ἐτέλεσεν τὸν 'Αγιασμὸν κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ συγκροτήματος προσφυγικῶν πολυκατοικιῶν 'Αγίου Σώστου.

ἂν κατὰ πλάτος, ἀνὰ τὴν οἰκουμένην, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ παρουσιάζει τοιαύτην διάδοσιν, ποίαν ἐμφανίζει κατὰ βάθος, ἥτοι ὡς ἐπιδρασεις εἰς τοὺς ἥδη καὶ ἀπὸ αἰῶνων χριστιανικοὺς λαοὺς. Ἐν κρίνῃ κανεῖς ἀπὸ τὴν ραγδαίαν ἐξάπλωσιν τῆς ἐλόφρονος ἀντιλήψεως τῆς ζωῆς εἰς τὰς ἡμέρας μας καὶ δὴ εἰς τοὺς πεπολιτισμένους λαοὺς τῆς Δύσεως, τὸ συμπέρασμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐξαγάγῃ, ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἶναι ἀναλόγως ἱκανοποιητικόν.

Νέον θρησκευτικὸν κέντρον.

Εἰς τὴν 'Αρχιεπισκοπὴν 'Αθηνῶν ἐπιτελεῖται ἀθροῦς ἐξαιρετικῶν πνευματικῶν ἔργων ὑπὸ τὴν πεπνυμένην καθοδήγησιν τοῦ Μακαριώτατου 'Αρχιεπισκόπου μας κ. Χρυσόστομου. Ὡς τὸν 25ῃν Νοεμβρίου ἔ. ἔ., ἑορτὴν τῆς μεγαλομάρτυρος ἁγίας Αἰκατερίνης, ἐτελέσθησαν εἰς τὴν Πρωτεύουσαν, παρουσίᾳ τοῦ Μακαριώτατου 'Αρχιεπισκόπου μας καὶ πικνοτάτου πλήθους εὐσεβῶν πιστῶν, τὰ ἐγκαίνια μιᾶς μεγάλης αἰθούσης κηρυγμάτων. Τὸ νέον αὐτὸ θρησκευτικὸν κέντρον ἀηγέρθη μὲ δωρεὰς καὶ συνδρομὰς μελῶν τῶν ὀρθοδόξων Συλλόγων «'Αγιος 'Ιωάννης ὁ 'Ελεήμων» καὶ «'Αγία Αἰκατερίνη», πρωτοβουλία δὲ καὶ ἐνεργεῖαις τοῦ ἀκαμάτου εἰς δραστηριότητα καὶ πλουσίου εἰς ἱερὸν ζῆλον καὶ ἐnthουσιασμὸν ἱεροκήρυκος τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν 'Αρχιμ. Αὐγουστίνου Καντιώτη.

Ἐρχόμεθα δλοφύχως ὅπως τὸ νέον αὐτὸ θρησκευτικὸν κέντρον ὑπηρετῆ ταῖς ἱεροποστολικὰς ιδεῶς καὶ τὰ ἐλληνορθόδοξα ἰδιαιτὰ καὶ ἀποδόσῃ ἀγλαοὺς καρπούς.

— Τῇ 29ῃ ἰδίῳ μηνὸς ἐτέλεσεν τὸν 'Αγιασμὸν κατὰ τὴν τελετὴν τῆς θεμελιώσεως τῶν προσφυγικῶν πολυκατοικιῶν, Καισαριανῆς, περὺς τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης.

— Προήδρευε συνεδριῶν: Τῇ 16ῃ Νοεμβρίου τῆς Μικτῆς 'Επιτροπῆς Μελέτης τοῦ Καταστατικῷ Χάρτου.

— Τῇ 19ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τοῦ Συμβουλίου τοῦ Βαφειαδακίου Κληροδοτήματος.

— Τῇ 22α τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

— Τῇ 27ῃ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς.

— Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς 'Επιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.

— Παρέστη τῇ 28ῃ Νοεμβρίου εἰς συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐν τῷ 'Εθνικῷ 'Ιδρύματι.

— Τῇ 26ῃ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Προέδρου τῆς 'Ιταλικῆς Δημοκρατίας κ. Σένι.

— Ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του: Τῇ 18ῃ ἑορτὴν τῆς 'Εστίας Ν. Σμύρνης.

— Τῇ 25ῃ τὴν γενομένην ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ» τελετὴν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Προγράμματος «Θέαμα καὶ Νεότης».

— Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὴν τελετὴν ἐγκαινίων τῆς νέας αἰθούσης κηρυγμάτων τῶν Συλλόγων «'Αγιος 'Ιωάννης ὁ 'Ελεήμων» καὶ «'Αγία Αἰκατερίνη».

— Τῇ 25ῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν τὴν τελετὴν ἀνακηρύξεως τοῦ Προέδρου τῆς 'Ιταλικῆς Δημοκρατίας κ. Σένι ὡς ἐπιτίμου Διέκτορος.

— Τῇ 29ῃ τὴν ἑορτὴν ἐπὶ τῇ 'Εθνικῇ 'Επετειῷ τῆς Γιουγκοσλαβίας.

— Ἐδέχθη κατὰ σειράν: Τῇ 17ῃ Νοεμβρίου τὸν Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον 'Αχαΐας κ. Παντελεήμονα, τὴν κ. Γόντικα καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην 'Υδρας κ. Προκόπιον.

— Τῇ 19ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὸν Πρεσβυτὴν κ. Κύρου, τοὺς Κληρικοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας πρ. 'Ηλείας κ. 'Αντώνιον, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνὸν, πρ. Πάφου κ. Φώτιον καὶ 'Αμαθοῦντος κ. Καλλίνικον.

— Τῇ 20ῃ τὸν κ. Wallace Bell καὶ δ. Margaret Tapoor τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου 'Εκκλησιῶν.

— Τῇ 21ῃ τὸν κ. Γιαννουσάκη καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλον καὶ Κασσανδρείας κ. Καλλίνικον.

— Τῇ 23ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανόν.

— Τῇ 24ῃ τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Κωνσταντίνου Κολωνοῦ, τὸν ἐν 'Αθήναις Πρωθιερέα τῶν 'Αρμενίων καὶ τὸν κ. Μπελοῦσην.

— Τῇ 28ῃ τὸν κ. 'Αθανασιάδην, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Ρόδου κ. Σπυριδῶνα καὶ Καρπάθου κ. 'Απόστολον, τὸν 'Ηγούμενον τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Διονυσίου 'Αγ. 'Ορους κ. Γαβριήλ, τὸν Βουλευτὴν κ. Λιμπερίδην, 'Εφημέριους τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς, καὶ τὸν Μοναχὸν Γεράσιμον Μικραγιαννανίτην.

— Τῇ 29ῃ τὸν 'Υπουργὸν 'Εσωτερικῶν κ. Ράλλη.

— Τῇ 30ῃ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα καὶ Χαλκίδος κ. Γρηγόριον καὶ τὸν Γενικὸν Δ/ντὴν Ὁρησκευμάτων Καθηγητὴν κ. Β. Βέλλαν.

**

'Ο Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Θ α υ μ α κ ο Ὑ κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Νοέμβριον, ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς, ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς.

— Τῇ 4ῃ ἐπεθεώρησε, ἐντολῇ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. Χρυσόστομου, τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Τιμίου Σταυροῦ Κυψέλης, 'Αγίου Θωμᾶ Κυψέλης, 'Αγίου Εὐθυμίου Κυψέλης, 'Αγίων 'Αποστόλων (Κανάρη) Κυψέλης.

— Τῇ 11ῃ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς 'Αγίου Κωνσταντίνου Γλυφάδας, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου 'Ανω Γλυφάδας, 'Αγίου Τρύφωνος Τερψιθέας Γλυφάδας, Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Σουρμένων Γλυφάδας, 'Αγίου Παντελεήμονος Βοσπόρου Γλυφάδας, 'Αγίων 'Αποστόλων 'Υμηττοῦ.

— Τῆ 13ῃ ἐπὶ τῆ ὀνομαστικῆ ἑορτῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου συνελευοῦργησε μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ μετ' ἄλλων Ἱεραρχῶν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τῆ 18ῃ εὐλογοῖ τὸ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Γλυφάδας.

— Τῆ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Ἁγίας Αἰκατερίνης Πλάκας, Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Πλάκας, Χρυσοκαστριωτίσσης, Ἁγίας Αἰκατερίνης Πετραλώνων, Ἁγίας Ἀννης Περιβολίων, Ἁγίου Στυλιανοῦ Ἄρεως.

— Τῆ 22α καὶ 23ῃ συνεργάσθη μετὰ τῶν Τομαρχῶν ἐπὶ ζητημάτων καθηκόντων αὐτῶν καὶ διαφόρων ἄλλων περιπτώσεων ἀναγομένων εἰς τοὺς Ἐφημερίους καὶ τοὺς ἱεροὺς ναοὺς.

— Τῆ 22α ἐκπροσωπῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον μετέβη εἰς τὴν Πρεσβείαν τοῦ Λιβάνου καὶ διεβίβασε τὰς εὐχὰς καὶ τὰ συγχαρητήρια τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ τῆ Ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Λιβάνου.

— Τῆ 25ῃ προέστη τῆς Νεφροσίμου Ἀκολουσίας τοῦ ἱερέως Εὐαγγέλου Μπάσσα, τέως ἐφημερίου τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος (Συγγοῦ) τελεσθείσης εἰς τὸν Ἁγίου Γεώργιον Χαροκόπου.

— Τῆ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Ἁγίας Τριάδος Βύρωνος, Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Βύρωνος, Ἁγίου Δημητρίου Ν. Ἑλβετίας, καὶ Ἁγίου Κωνσταντίνου Ὀμοιοίας.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Νοεμβρίου κυριαρχικῆ ἀδείᾳ τοῦ Μακαριωτάτου ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησε εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν.

— Τῆ 29ῃ Νοεμβρίου, μεταβὰς εἰς τὰ Β. Ἀνάκτορα ὠρκοῖσεν ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ παρουσία τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως τοὺς κ. κ. Δ. Βουρδομπᾶν Ὑπουργὸν Γεωργίας καὶ Λεων. Μπουριᾶν Ὑπουργὸν Βιομηχανίας.

— Τῆ 4ῃ Νοεμβρίου ἐντολή τοῦ Μακαριωτάτου ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Νέας Σμύρνης.

— Τῆ 12ῃ Νοεμβρίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῷ Παρνασσῷ γενομένην ἑορτὴν ὑπὸ τῆς Μακεδονικῆς Ἑστίας ἐπὶ τῇ 50ετηρίδι τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων 1912-13.

— Τῆ 23ῃ Νοεμβρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ 25ῃ Νοεμβρίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ δοθεῖσαν διάλεξιν ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Σολωμονίδου περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ'.

— Τῆ 27ῃ Νοεμβρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ Προεδρεῖον τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιέτ ἀπένειμεν εἰς τὸν Μακαριωτάτον Πατριάρχην Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ.

Ἐπὶ τῆς ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν αἱ ἐρτάσιμοι καὶ πανηγυρικά Ἀκολουθία τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν:

α) **Σπυρίδωνος**, ἐπισκόπου Τριμυθούωντος, τοῦ θαυματουργοῦ.

β) **Μοδέστου**, ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, τοῦ θαυματουργοῦ.

γ) **Διονυσίου**, ἐπισκόπου Αἰγίνης, τοῦ θαυματουργοῦ, τοῦ ἐκ Ζακύνθου.

Ἀλέξιον τὸ παράσημον «Ἐρυθρὰ Σημαία Ἐργασίας», τὸ ὁποῖον θεωρεῖται μίαν τῶν ὑψηλοτέρων τιμητικῶν διακρίσεων. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ παρασήμου αὐτοῦ ἐγένετο, ἐπὶ τῇ 85ῃ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων τοῦ Πατριάρχου, διὰ τὴν «μεγάλην του πατριωτικὴν δραστηριότητα εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης».

— Ὁ ἐπίσκοπος Σέργιος, νέος Ἐξάρχος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας διὰ τὸ Βερολίνον καὶ τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην, ἀφίκετο εἰς τὸ Ἀνατολικὸν Βερολίνον.

— Εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχος τοῦ 1962 τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας δημοσιεύεται πεντασέλιδον ἄρθρον περὶ τοῦ γνωστοῦ Ἑλληνοσλαβιστοῦ Ἀθανασίου Παπαδοπούλου Κεραμέως, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε τὸ 1912 εἰς τὴν Πετρούπολιν. Εἰς τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἐξαίρεται ἡ λαμπρὰ του συμβολὴ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν.

Τὸ ἴδιον περιοδικὸν μάς πληροφορεῖ ὅτι ὁ πρωθιερεὺς Πέτρος Γκέντιτς συνέγραψε λαμπρὰν διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ περὶ ἀπολυτρόσεως δόγμα εἰς τὴν ρωσικὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην τῆς τελευταίας πενητηκονταετίας», εἰς τὴν ὁποῖαν ἐκτίθενται αἱ προσπάθειαι τῆς ρωσικῆς θεολογικῆς σκέψεως πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν δυτικὴν νομικὴν θεωρίαν περὶ ἀπολυτρόσεως καὶ υἰοθέτησιν τῶν ἀρχῶν τῆς πατερικῆς θεολογίας, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ περὶ ἀπολυτρόσεως ἀλήθεια ἐξηγεῖται καὶ ἀποσαφηνίζεται διὰ τῆς διδασκαλίας περὶ τῆς θείας ἀγάπης καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκυκλοφόρησεν ὁ τόμος τοῦ 1961 τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ «Θεολογία», τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου. Εἰς τὴν ὥραιαν καὶ περιεκτικὴν μελέτην του «Τεσσαράκοντα ἔτη τῆς θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου» ὁ κοσμητὼρ αὐτῆς κ. Τσέντομιρ Ντράσκοβιτς ἐκθέτει τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου, τὴν ὄργανωσιν καὶ τὴν μέχρι τοῦδε λειτουργίαν τῆς, καθὼς καὶ τὴν συμβολὴν τῆς εἰς τὴν αὐθεντικὴν ἐρμησίαν τῆς Ὁρθοδόξης. Ἐξοχος εἶναι ἡ μονογραφία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Λαζάρου Μίρκοβιτς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μοῦθ Πουστίνια», ἡ ὁποία κεῖται πλησίον τῆς σερβικῆς πόλεως Βάλιεβο. Ὁ συγγραφεὺς περιγράφει τὰς τοιχογραφίας τοῦ ναοῦ τῆς ὡς ἀνω Ἱ. Μοῦθς, τὰς ὁποίας ἐζωγραφήσαν οἱ ζωγράφοι Ἰωάννης καὶ Νικόλαος. Ὁ καθηγητῆς κ. Μίρκοβιτς ὑποστηρίζει ὅτι ὁ ζωγράφος Νικόλαος ἦτο Ἕλληνας. Ἐνδιαφέρουσα εἶναι καὶ ἡ βραχεία μελέτη τοῦ Δημητρίου Στεφάνοβιτς, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀναφέρει μερικὰ στοιχεῖα ἐπιβεβαιούντα τὴν γνωστὴν θεωρίαν ὅτι ἡ σερβικὴ ὁρθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ μευσικὴ διεμορφώθη ἐπὶ τῇ βάσει καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἡ ἐπιρροὴ αὕτῃ δὲν ἔπαυσεν οὔτε τὸν 10' αἰῶνα. Καὶ σήμερον ψάλλονται ἑλληνιστὶ «εἰς πολλὰ ἔτη Δεσπότης» καὶ «τὸν δεσπότην...». Ὁμοίως εἶναι ἀξιοπρόσεκτος ἡ μελέτη τοῦ Καθηγητοῦ κ. Λαζάρου Μίλιν περὶ τῆς σχέσεως τῆς ὀρθοδόξης πρὸς τὴν ἠθικὴν, τὴν τέχνην, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν μαγείαν.

— Τὸ Ὄμοσπονδιακὸν Ἐκτελεστικὸν Συμβούλιον διώρισεν πρόεδρον τῆς Ὄμοσπονδιακῆς ἐπιτροπῆς θρησκευμάτων τὸν κ. Μόμα Μάρκοβιτς.

— Ἀπὸ 17 μέχρι 19 Σεπτεμβρίου ἐ.ε. παρέμεινεν εἰς Βελιγραδίον ὡς φιλοξενούμενος τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας τῶν ΗΠΑ κ. Σκέϊφ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Κατὰ τὸ ἐν Γενεύῃ ἐκδιδόμενον δελτίον πληροφοριῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Βουδαπέστης ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ οὐγγρικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ χορηγήσῃ τὸ 1963 εἰς τὸν Καθολικὴν ἐκκλησίαν, τὰς πρωτοεσταντικὰς ὁμολογίας καὶ τὰς Ἰσραηλιτικὰς κοινότητας 80 ἑκατομμύρια ἐλβετικῶν φράγκων. Σημειώτεον ὅτι ἡ οὐγγρικὴ κυβέρνησις παρέχει κατ' ἔτος οἰκονομικὴν βοήθειαν πρὸς τὰς ἐν Οὐγγαρίᾳ Ἐκκλησίας καὶ θρησκευτικὰς ὁμολογίας.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Διά διατάγματος του πάπα 'Ιωάννου ΚΓ' τὰ τοῦ θανάτου τοῦ πάπα καὶ τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου πάπα ρυθμίζονται κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος. Ὡς πρὸς τὸν θάνατον τοῦ πάπα ὀρίζεται, ὅτι «ψυχορραγούντος τοῦ πάπα καὶ ἤδη τεθνηκότος ἀπαγορεύεται ἡ λήψις φωτογραφιῶν ἐντὸς τῶν ἰδιαιτέρων διαμερισμάτων αὐτοῦ ἄνευ ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ καρδινάλιου θαλαμηπόλου. Οὐδεμία φωτογραφία θὰ λαμβάνεται πρὶν ἢ ὁ ἀποθωνὸν ἐνδυθῆ τὰ ἀρχιερατικά του ἄμφια, οὐδεμία δὲ ἠχογράφησις ἐπιτρέπεται». Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου πάπα, «αὕτη ἐπιτυχάνεται διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν δύο τρίτων τῶν ἐκλογέων. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν παρόντων καρδινάλιων δὲν διαιρῆται διὰ τοῦ 3, ἀπαιτεῖται μία εἰσέτι ψηφὸς διὰ τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς».

— Ὁ πάπας 'Ιωάννης ΚΓ' τὴν 29ην Ὀκτωβρίου ὠνόμασεν ἑνεργὸν μέλος τῆς ἐπὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν Ἐπιτροπῆς τὸν Ἐξαρχον τῶν ἐν Ἑλλάδι Οὐνιτῶν. Ὡσαύτως ὁ πάπας ὠνόμασε μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ προκαθημένους τῶν ὑποτασσομένων εἰς τὸν πάπαν «πατριαρχείων» καὶ τοὺς ἐκ τοῦ πάπα ἐξαρτωμένους ἀρχιερεῖς διαφόρων λειτουργικῶν τύπων καὶ ἔθνικοτήτων.

— Κατὰ πληροφορίαν ἐκ Φρεϊβούργου, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρουάντα—Οὐρουντι μετὰ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τῆς χώρας του, δεκάς ἐπισκόπων τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἀντιλλῶν καὶ πολλοὶ εἰσὶ περὶ τὸ ραδιόφωνον καὶ τὴν τηλεόρασιν ἐζήτησαν ἐπίσημως τὴν ἵδρυσιν νέου μοναχικοῦ τάγματος, τὸ ὁποῖον νὰ ἀσχολῆται περὶ τὴν προετοιμασίαν κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ προγραμμάτων τῆς τηλεόρασεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1962 ἐωρτάσθη ἐν Οὐτρέχτη τῆς Ὀλλανδίας ἡ συμπλήρωσις 50 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ «Συνδέσμου τῶν Παλαιοκαθολικῶν Νέων» ἐν ταῖς Κάτω Χώραις.

— Πρὸ τινων ἐβδομάδων ἐκυκλοφόρησεν ἐν Βόννη ἐν βιβλίον τοῦ Kurt Pursch ὑπὸ τὸν τίτλον «Π α λ α ι ο κ α θ ο λ ι κ ο ἰ ο». Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ λέγονται τὰ ἑξῆς: «Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τῶν Παλαιοκαθολικῶν εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς παλαιᾶς καθολικῆς πίστεως, εἶναι ἡ ἀρχικὴ καθολικὴ Ἐκκλησία. Μένει προσηλωμένη εἰς τὰ ἀρχαῖα καθολικὰ σύμβολα τῆς πίστεως, τὸ τῆς Νικαίας—Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ἀθανασιανὸν καὶ τὸ ἀποστολικόν, ὡς καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας μετὰ τὰς ἐπὶ τὰς πρώτας πραγματικὰς οἰκουμενικὰς συνόδους, τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς τῶν ἐπισκόπων, τὰ λειτουργικὰ ἦθη τῆς Δύσεως καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων».

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Κατὰ τὴν πρόσφατον περιοδείαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καντέρμπουρου εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν ὁ τίτλος τοῦ Ἐπιτίμου Διδάκτορος τῆς Θεολογίας ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου Columbia.

— Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Coventry Dr Bardsley ἔχειρέτησεν τὴν συμμετοχὴν καὶ χριστιανικῶν ὁμάδων εἰς τὴν ἐκστρατείαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀτομικοῦ ἀφασπισμοῦ.

— Ἡ ἐπιχειρηθεῖσα ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Βορείαις Ἰνδίας καὶ Πακιστάν, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος εἰς τὸ Χρονικόν, ὅπερ ἀναφέρεται εἰς τὸν Προτεσταντισμὸν, ἀπεκρούσθη πρὸ πάντων δι' ἐνεργειῶν τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἀγγλικανῶν ἐπισκόπων, οἵτινες ἐτόνισαν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραθεωρῶνται αἱ δογματικαὶ διαφοραί.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν συμβούλιον τῆς Ἀμερικανικῆς Λουθηρικῆς Ἐκκλησίας ἀπεφάσισε νὰ συνεχίσῃ αὕτη καὶ εἶναι μέλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη διὰ ψήφων 647 ἐναντίον 307, τοῦθ' ὅπερ δεικνύει ὅτι καὶ πλεῖστοι ἐκ τῶν λουθηρανῶν ἀντιδρῶν εἰς τὴν συμμετοχὴν τῆς Λουθηρικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Οἰκουμηνικὴν Κίνησιν.

— Ἡ ἐν Βιέννης τῆς Γαλλίας συγκληθεῖσα συνδιάσκε-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Πολιχνίτου, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακηρύξις ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 20ῃ Νοεμβρίου 1962

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

Ἱερά Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Ν. 2200 τοῦ 1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὸ Δελτίον «Ἐκκλησία», υποβάλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἀρτῆς τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευούσης θέσεως Ἐφημερίου Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Μηλέας-Καταρράκτου.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 22ῃ Νοεμβρίου 1962

† Ὁ Ἀρτῆς Ἰγνάτιος

Ἱερά Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ τὰς διὰ μεταγενεστέρων Ν. Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἡλιοκάστρω Ἑρμοινίδος Ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 23ῃ Νοεμβρίου 1962

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος

ἡς ἐκπροσώπων τῆς χριστιανικῆς νεολαίας ἐκ 16 χωρῶν ἀπεφάσισε νὰ ἀσχοληθῶν οἱ χριστιανοὶ νέοι περισσότερο καὶ ἐκτενέστερον περὶ τὴν μελέτην τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας.

— Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπὸ τῆς 13ης μέχρι τῆς 16ης Ἰουνίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους θὰ συγκροτηθῇ ἐν βιομηχανικῇ τινι περιοχῇ τῆς Δυτικῆς Γερμανίας συνέδριον, ὅπερ θὰ ἀσχοληθῇ περὶ τὰ προβλήματα τῶν ἐργατῶν, οἵτινες ἐργάζονται ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ, προερχόμενοι ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἄλλων χωρῶν. Τοῦ συνεδρίου θὰ μετὰσχουν ἐκπρόσωποι τῶν ὀρθοδόξων, ἀγγλικανικῶν καὶ προτεσταντικῶν ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ σύμβουλοι ἐκ διαφόρων οικονομικῶν, ἐργατικῶν καὶ βιομηχανικῶν ὀργανώσεων. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ συνεδρίου θὰ εἶναι τὸ πρόβλημα τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ προσφέρουν αἱ Ἐκκλησίαι εἰς τοὺς ἐργάτας τούτους. Ὡσαύτως τὸ συνέδριον θὰ ἀσχοληθῇ περὶ τὰς κοινωνικὰς, ἠθικὰς καὶ ψυχολογικὰς συνεπειὰς τῶν ἐργατῶν, οἵτινες χωρίζονται τῆς οἰκογενείας των καὶ ἐργάζονται ἐντὸς ξένου περιβάλλοντος. Ἐπίσης θὰ ἐξετασθοῦν τὰ ζητήματα τῆς ἱκανοποιητικῆς ἀμοιβῆς, τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῶν ἐργατῶν τούτων. Τὸ συνέδριον προετοιμάζεται ὑπὸ 15 μελοῦς Ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας μετέχουν ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῶν Κάτω Χωρῶν, τῆς Σουηδίας καὶ τῆς Ἑλβετίας. Ἡ τελευταία συνσυνάντησις τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸ τοῦ συνεδρίου θὰ γίνῃ ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι τῆς 12ης Μαΐου ἐν Ἀθήναις.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΣΑΝΑΤΟΡΙΟΝ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ

Προκήρυξις θέσεως Ἱερέως Σανατορίου Τριπόλεως

Τὸ Νοσοκομεῖον-Σανατόριον Τριπόλεως, προκειμένου νὰ προβῆ εἰς πλήρωσιν τῆς θέσεως τοῦ Ἱερέως διὰ προσοντοῦχου Ἱερέως, ἐπὶ βαθμῶ 8φ ἢ 6φ καὶ μέχρι 4φ μετὰ τῶν χορηγουμένων ἐπιδομάτων, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 26/27-10-62 ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ, καλεῖ πάντα ἐνδιαφερόμενον κεκτημένον τὰ προσόντα, ἧτοι ἀπολυτήριον Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἢ ἄλλης μέσης τοιαύτης ἢ πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἡλικίαν μέχρι 45 ἐτῶν, ὅπως ἐντὸς προθεσμίας 30 ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως εἰς τὸν τύπον, ὑποβάλλῃ αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ἰδρύματος.

Εἰς τὸν προσληφθόσμενον θὰ παρασχεθῇ τροφὴ καὶ κατοικία.

Διὰ τὴν πρόσληψιν τούτου θέλει τηρηθῆ ἢ προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ άρθρου 50 τοῦ Α. Ν. 2209/40.

Ἐν Τριπόλει τῆ 15ῃ Νοεμβρίου 1962

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Σ.
Ἰωάν. Κοντέας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

Κλητήριον Ἐπίκριμα

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον Πανάρετον Βαγγῆν
Ὀδὸς Ραιδεστοῦ 25. — Νέα Σμύρνη Ἀθήνας

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων τῆ 8ῃ Δεκεμβρίου ἡμέρᾳ Σαββάτω καὶ ὥρα 9ῃ π.μ. ἐ. ἐτους, ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ τῆς ἥς ἀπελογηθῆς κατηγορίας ἐνώπιον τοῦ ἐκτελούντος χρέη ἀνακριτοῦ Ἱερέως Σταύρου Χάρου ἐν Κυθήροις.

Προσπεπιθλοῦταί σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὥσ' ἀνω ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Κυθήροις τῆ 10ῃ Νοεμβρίου 1962

† Ὁ Κυθήρων Μελέτιος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀνδρέου Ν. Μιτσιδίου, Καθηγητοῦ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου, Ἡ ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξος Διάσκεψις. Λευκωσία-Κύπρος 1962. Σελ. 58.

Ἀναδημία Ἀθηνῶν, Ἑλληνες Μυστικογράφοι τῶν χρόνων τῆς ἀναγεννήσεως. Ὑπὸ Χ. Γ. Πατρινέλη, Ἀθήναι 1961. Ἀ' Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου 8/9 (1958/9). Ἀνάπτυπον. Σελ. 63-125.

Λογικός, Γραφικός καὶ ἱστορικός ἐλεγχος τῶν ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Φιλοθέου Ζερβάκου κατὰ τοῦ μεγάλου τῆς Ὀρθοδοξίας διδασκάλου Ἀποστόλου Μακράκη κατηγοριῶν καὶ ἀνασκευῆ αὐτῶν. Σπουδαιότατα δόγματα τῆς Ὀρθοδοξίας, ἧτοι ἡ ἐνοράσις τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ ἡ θέσις τοῦ λογικοῦ καὶ ἐλευθέρου ἀνθρώπου λυσσῶδως πολεμούμενα ὑπὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ἄδου, ὑπὸ Πρωτοερέως Κυρίλλου Πέτροβα, Ἱερ. Προϊσταμένου τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου ἐν Σιγάφῳ Ἠνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς. Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 216.

Π. Βέρου, Ὁ νέος Ἀδάμ. Ἀθήναι. Πάσχα 1962. Σελ. 80.

Χλόης Ἀγαλίου, Στὴν ἀγῆ τῆς νεότητος — Ποιήματα — Ἀθήναι 1962. Σελ. 186.

Δ. Γ. Παναγιωτοπούλου, Ἡ χριστιανικὴ ἀνατροφή. (Ὀδηγία γιὰ τοὺς γονεῖς). Ἀδελφότης Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ». Ἀθήναι 1962. Σελ. 206.

Λεωνίδα Κ. Διαμαντοπούλου, Γιὰ τὴν ἄγνωστη χώρα. Ἀδελφότης Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ». Ἀθήναι 1962. Σελ. 142.

«Προσεύχεσθε». Ἀδελφότης Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ». Ἀθήναι 1962. Σελ. 211.

Θεολογία τοῦ μοναχοῦ Διονυσιάτου, Ἡ Ὀρθοδοξία καὶ τὸ Βατικανόν. Ἀνάπτυπον ἐκ τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» (ἔτος ΚΖ' 1962, τεύχος 4ον, σελ. 221). Βόλος 1962. Σελ. 8.

Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων τοῦ Χριστοῦ Μαρτύρων, ψαλλομένη εἰς τὰς Κατακόμβας τῆς Μήλου τῇ Κυριακῇ τῶν Ἁγίων Πάντων. Ποιηθεῖσα ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὑπὸ Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐκδίδεται ἐπιμελείᾳ Ἰωάννου Σπ. Ράμφου, π. θ., Πρωτοπρεσβυτέρου. Ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 23.

Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Βίος τῆς Ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μεθοδίας τῆς ἐν Κιμῶν τῇ νήσῳ ἀσκησάσης. Ἐκδίδεται ἐπιμελείᾳ Ἰωάννου Σπ. Ράμφου, π. θ., Πρωτοπρεσβυτέρου. Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 22.

Ἀκολουθία εἰς ἀνάμνησιν τῶν σεισμῶν τῆς Θήρας, ψαλλομένη τῇ 9ῃ Ἰουλίου. Ποιηθεῖσα ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὑπὸ Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐκδίδεται προνοίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θήρας Γαβριήλ. Ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 25.

Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου, Ἐπισκόπου Μαδύτου τοῦ θαυματουργοῦ καὶ Μυροβλύτου. Ποιηθεῖσα ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὑπὸ Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐκδίδεται ἐπιμελείᾳ Ἰωάννου Σπ. Ράμφου, π. θ., Πρωτοπρεσβυτέρου. Ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι 1961. Σελ. 24.

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Καὶ κίνδυνον ἐθνικῶν.

Ἐγκύκλιος Ἱερᾶς Συνόδου, Περί θεαμάτων.

Ἀρχιμ. Ἰ. Α. Παπαδοπούλου, Τέως Διευθυντοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Βοστώνης, Ὁ μορφωτικὸς καὶ κοινωνικὸς χαρακτήρ τῆς θρησκείας. (Γ').

Ἀρχιμ. Προκ. Παπαθεοδώρου, Μία ἀφειλομένη ἀπάντησις χάριν τῆς ἀληθείας.

Βασ. Χ. Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀθηνῶν, Ἡ ἐν Ν. Δελχί Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. 18 Νοεμβρίου — 6 Δεκεμβρίου 1961 (Συνέχεια).

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Α. Βιτάλη, Ὁ τελευταῖος ἱεράρχης Σίφνου—Μήλου καὶ αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ (Συνέχεια).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικά Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Βιβλιογραφία.